

Ikitaabo kya Nehemiya Indangiriro

Yiki kitaabo, kiyerekiini ngiisi kwo'mukulu Nehemiya akahanguulwa na mwami we'Babeeri kwo agendi yubakulula inzitiro za'kaaya ke'Yerusaleemu. Uyo Nehemiya, âli riiri kikalage mu kuhuuna Rurema, anâli kizi shungika ku bwitonde. Kundu abagoma bakagira kwo bamúhangirire, haliko anayusa umukolwa gwage. Akayereka abandu ngiisi kwo bagashubi tuula bwija imbere lya Rurema, na ngiisi kwo bangakizi simbaha ulusiku lwo'kuluhuuka.

Muziizi muguma gwi'sikamiro, guli mu Nehemiya 8.8: «Bâli gweti bagaasoma mu kitaabo kye'Maaja, iri banakizi kisobaanura ku bweranyange, banakizi tanga umugeeza nirizina gwa ngiisi igambo, halinde abandu banakizi sobanukirwa bwija.»

Íbiri mwo ku bwofi

- a) Nehemiya agenda i Yerusaleemu (1.1–2.10)
- b) Nehemiya atondeera ukuyubakulula inzitiro (2.11–3.38)
- c) Sanibalati na'bandi bagoma bagira mbu bayobohye Nehemiya (4)
- d) Nehemiya atabaala abakeni ukumala imyenda yabo (5)

- e) Kundu abagoma bakagenderera ukulahiza Nehemiya, haliko, akayusa ukuyubakulula (6)
- f) Ukutondobola ábakagalukira i Babeeri (7)
- g) Umugingi Hizira aleeta ubuvyule mu bandu (8-9)
- h) Ukutondobola abatuulaga bahyahya be'Yerusaleemu (11.1-12.26)
- i) Ulusiku lukulu lwo'kushambaalira uluubako lwo'luzitiro (12.27-47)
- j) Nehemiya agolola ibihengamiri (13)

¹ Yaga magambo gali ge'mwa Nehemiya mugala Hakaliya.

Nehemiya ahuunira Abayuda

Mwami Serikisi we'Perisiya, ikyanya akahisa imyaka makumi gabiri atwaziri, mu mwezi gwe'Kisirewi, niehe Nehemiya nâli tuuziri mu kaaya kahamu ke'Susaani.*

² Mu yizo siku, mwene witu wa Hanani analyoka mu poroveesi ye'Buyuda, kuguma na'baabo. Ikyanya bakahika, nanababuza imyazi ya'Bayahudi ábâli sigiiri i kaaya, balya ábatakatwalwa i mahanga. Nanababuza na hi'gulu lya'kaaya ke'Yerusaleemu.

³ Bananjavya kwokuno: «Ewe! Balya bitu ábakasigala i Buyuda, bagweti bagalibuuka bweneene. Bagweti bagatyozibwa bweneene.

* **1:1** 1.1 Serikisi Kuli kudeta Serikisi wa mbere. Âli twaziri ku mwaka gwa 464 halinde ku gwa 424, ikyanya Kirisito átazi butwa. Kisirewi Yugu mwezi gwe'kiheburaniya, ku zeene hali ha kati ko'mwezi gwo lumege-mege, no'gwa kahunda.

Inzitiro ze'Yerusaleemu, zikoli hongwirwi. Kiri ne'nyiivi zaazo, zikaduulikwa kwo'muliro.»

⁴ Yiryo ishuvyo, iri n'galiyuvwa, nanayami bwatala haashi, nanaliruuka bweneene. Nanahisa isiku nyingi ngweti ngaalira, iri ninayishalisa. Nanahuuna Rurema úli mwi'gulu, mu kumútakira, kwokuno:

⁵ «E Nahano Rurema wa mwi'gulu! Wehe naaho, we mukulu, unali wa kahebuuza. Iri abandu bangaba bakukuuziri, banabe basimbahiri imaja zaawe, uli mu kengeera ikihango kyo mukanywana, mu kati ko'rukundo.

⁶ Aaho! Undege amatwiri, uyuvwe ngiisi kwo ngweti ngahuunira abakozi baawe, Abahisiraheeri. Ndyagagi mukozi wawe. Na buno, ndi mu kutakira úbwakya-úbwayira.

«E Nahamwitu, nayaga maashi kwo tukakuhubira. Twe na bashokuluza biitu, twáli kizi yifunda mu byaha. ⁷ Na buno, tukoli bihuusiri imbere lyawe. Kundu ukatuheereza imaja, tutali mu zitwaza. Ukakyula, mu kutuheereza imaja ku njira yo'mukozi wawe Musa. Kundu kwokwo, tugweti tugazihaasa haasa kwo.

⁸ «Kundu kwokwo, ukengeere lirya igambo lyo ukabwira Musa, ti: “Iri mwangangayiriza, ngamùshabulira mu mahanga.† ⁹ Haliko, iri mwangangalukira, munasimbahe imaja zaani, ngamùkuumania. Kundu mwangaba mukatwalwa ku mbeka ye'kihugo, ngashubi mùgalulira i Yerusaleemu. Mukuba, haaho ho

† 1:8 1.8 Balaawi 26.23.

n'gatoola kwo ngizi yikumbirwa.†”

¹⁰ «E Nahano, twehe ukatuguluula ku bukalage bwawe, mu kati ko'bushobozi. Ku yukwo, tulyagagi bandu baawe, tunali bakozi baawe. ¹¹ Ee! Tuli bakozi baawe, tunashambaliiri ukukugingika. Kwokwo, yaga mahuuno giitu, ugayuvwirize. Na buno zeene, nakuhuna ungashaanire, halinde ndonge ukuye-meererwa imbere lya mwami.»

Ku kirya kyanya, nie wâli yimangiiri umukolwa gwo'kuheereza mwami ikinywebwa.

2

Nehemiya agalukira i Yerusaleemu

¹ Ku kyanya uyo mwami Serikisi âli kola ne'myaka makumi gabiri atwaziri, lusiku luguma, mu mwezi gwe'Nisani,* nanamúleeteraga idivaayi, nanamúheereza yo. Kundu ndâli zindi jengeerwa imbere lyage, haliko leero nâli koli jengiirwi bweneene.

² Kyanatuma mwami agambuuza: «Ewe! Kituma kiki leero ukoli zizibiiri, utanalwaziri? Mbwinagi kwo ukoli jengiirwi mu mutima gwawe.»

Iri n'gayuvwa kwokwo, nanayoboha bweneene, ³ nanamúshuvya, ti: «E mwami, ulame! Ka nangalekaga ukujengeerwa? Si akaaya ko bashokuluza baani bakaziikwa mwo, keera

† **1:9** 1.9 Kuli kudeta mu kaaya ke'Yerusaleemu úmuli inyumba ya Rurema, kiri ne'kihugo kyoshi kya'Bahisiraheeri. Bukengeeze 30.1-5.

* **2:1** 2.1 Nisani Umwezi gwa mbere imwa'Bahisiraheeri. Guli ha kati ko'mwezi gwe'Mbeeshe na gwo'Munjogi-njogi.

kakahongoka. Kiri ne'nyiiwi zaako, banaziduu-
lika kwo'muliro.†»

⁴ Mwami, ti: «Aaho! Wambuuna biki?»
Haaho, nanatee huuna Rurema úli mwi'gulu.

⁵ Nanabuli múshuvya: «E mwami, iri
byangakusimiisa, ne'ri wanganyemeerera,
undumage mu yako kaaya, mu poroveesi
ye'Buyuda. Mukuba, nayidula bweneene
ukugendi kayubakulula.»

⁶ Ku yikyo kyanya, umugoli âli bwatiiri ha
butambi lya mwami. Mwami anashubi mbuuzza:
«Aaho! Wangamala yo siku zinga? Wan-
ganashubi galuka lihi?»

Iri hakazinda, mwami anayemeera. Kwokwo,
nanamúmenyeesa ikyanya ngagaluka kwo,
⁷ nanashubi deta kwokuno: «E mwami, iri
wangasiima, wangambeereza amaruba, gira
ngatwalire baguvuruneeri ábatuuziri i kajabo
ko'lwiji Hefuraati. Ubabwire kwo bakizi ndanga,
halinde ngizi lenga bwija, na nyingire i Buyuda.

⁸ «Nangalooza na'gandi maruba go'kutwalira
Hasafu, umulaazi wo'lubako lwa mwami,
gira ambeereze ibiti. Yibyo biti, nangakizi
bikoleesa mu kulingaania inyiwi zo'luzitiro,
hoofi ne'nyumba ya Rurema, kiri ne'nyumba
yo ngatuula mwo. Na nyubakulule ne'nzitiro
za'kaaya.»

Ikyanya n'gahuuna yago maruba, mwami
anagambeereza. Mukuba, Rurema âli kizi
ngashaanira. ⁹ Mwami analungika abakulu
ba'basirikaani, kiri na'basirikaani bo'kugendera

† **2:3** 2.3 2 Baami 25.8-10; 2 Kutondobola 36.19; Yeremiya
52.12-14.

ku fwarasi, gira bamberekeze. Ne'ri n'gajabuka ulwiji Hefuraati, nanagendi bona yo bagu-vuruneeri, gira mbafumbadike amaruba ga mwami.

¹⁰ Sanibalati, ulya Muhoronayimu, bo no'mutabaazi wage Tobiya, Umuhamooni, banamenya kwo nayija.† Emwe! Balya bashosi, banayami bona buligo, mbu bwo hali umundu úwayiji tabaala Abahisiraheeri.

*Nehemiya atanduula uluzitiro
lwe'Yerusaleemu*

¹¹ Iri n'gaba keera nahika mu kaaya ke'Yerusaleemu, nanatee beera mwo isiku zishatu. ¹² Ku yikyo kyanya, ndaaye mundu ye n'gamenyeesa byo Rurema akanduma kwo mbatabaale. Ha nyuma, nanayimuka bushigi, kuguma na'bashosi bagerwa, ngweti ngagendera ku punda wani. Ndaanakyo kindi kitugwa kyo tukatwala.

¹³ Mu bwobwo bushigi, nanahuluka mu kaaya, mu kulenga mu mulyango gwe'wa Ndekeera. Nanashonga uluhande lwe'shyoko Daragooni, imbande zo'mulyango gwi'Sukiro. Nanayitegeereza inzitiro zooshi ízizungulusiri i Yerusaleemu. Nanabona kwo keera zahongoka, na kwo'muliro gukajigiivya inyiivi zooshi.

† **2:10** 2.10 Sanibalati bo na Tobiya Ku kasiisa, bâli be'nvuukira zibiri: invuukira ye'kiyuda (Muhorooni), na ye'mahanga (Muhamooni). Yaho keera, abaami be'Hasuriya na'be'Babeeri, bakahidika imilala ye'mahanga kwi'gendi tuula mu kihugo kya'Bahisiraheeri na mu kya'Bayuda.

¹⁴ Nanalenga hoofi no'lwivi lwe'wa Shyoko, nanagenderera halinde ha kibenga kya mwami. Haliko, ulya punda anabula ho agasheshera.

¹⁵ Kwokwo, nanazamuuka mu musima gwe'Kidorooni. Nanagenderera luto-luto, ngweti ngatanduula zirya nzitiro. Iri hakatama, nanahinduula, nanashubi yingira i Yerusaleemu, mu kushubi lenga mu gwogwo mulyango gwe'wa Ndekeera.

¹⁶ Ku yikyo kyanya, abatwali ba'Bayahudi batâli yiji ho nagenda. Batanâli yiji byo ngweti ngaagira. Ndaanalyo igambo lyo nâli zaazi baganuulira. Ndakanamenyeesa abagingi, kandi iri batwali, kiri na'bimangizi âbâli kola bagaagira iyo mikolwa.

¹⁷ Ha nyuma, nanababwira: «E balya, ku kasi-isa mubwini ngiisi kwo tukola mu libuuka. Kano kaaya ke'Yerusaleemu kakola biguuka. Ne'nyiivi zaako, keera zikasiriizibwa. Aahago! Zino nzitiro ze'Yerusaleemu, tushubi ziyubakulula, gira tutashubi gayirizibwa.» ¹⁸ Haaho, nanabaganuulira ngiisi kwo Rurema âli ndabiiri, na ngiisi kwo mwami akambwira.

Nabo, ti: «Aaho! Mugire tutondeere ukuyubakulula kano kaaya.» Banatondeera ukukola. ¹⁹ Haliko, ikyanya twâli gweti tugaakola, uyo Sanibalati Umuhoronayimu, anamenyeesibwa, kuguma no'mutabaazi wage Tobiya Umuhamooni, kiri na Geshemu Umuharaabu. Yabo booshi banakizi tunegura, ti: «Haliibwi! Makagi gano mugweti mugaagira? Ka keera mwayihindulira mwami?»

²⁰ Nanabashuvya, ti: «Tuli bakozi ba Rurema úli mwi'gulu. Tuganatondeera ngana ukuyubakulula akaaya. Na yenyene agatushoboleesa. Si mwehe, ndaayo ingoome yo muhiiti mu kano kaaya ke'Yerusaleemu. Ndaanabyo mukwiriiri ukukalonga mwo. Ndaaye mundu úmùyiji.»

3

Ukuyubakulula inzitiro ze'Yerusaleemu

¹ Umugingi mukulu Heryashibu anayimuka kuguma na'baabo bagingi. Booshi kuguma, banayubakulula umulyango gwe'Bibuzi. Ne'ri bakabiika inyiivi zaagwo, banagutaluula, banahikiza ku Lwingo lwi'Gana. Nalwo, banalutaluula, banagenderera halinde ku lwingo lwe'Hananeeri.

² Ha butambi lyabo, abatuulaga be'Yeriko banahayubakulula. Na ha butambi lyabo kandi, hâli Zakuri mugala Himuri.

³ Bagala Hasena, bo bakayubakulula Umulyango gwe'Fwi. Banabiika ibihamambiro byagwo, ne'nyiivi zaagwo, kuguma ne'nguliro zo'kushogeka mwe'migaliro yagwo.

⁴ Na ha butambi lyabo, hâli Meremoti mugala Huriya, mwijukulu Hakoozi. Na ha butambi lyage, hâli Meshulamu mugala Berekiya, mwijukulu Meshezabeeri. Na ha butambi lyage, hâli Saadoki mugala Baana.

⁵ Na ha butambi lyabo, hâli abatuulaga be'Tekowa. Kundu kwokwo, abatwali baabo batâli loziizi ukugwasa abaabo, nga kwa'bimangizi bâli kizi bahanuula.

6 Yehoyada mugala Paseya, bo na Meshulamu mugala Besodiya, bo bakayubakulula Umulyango gwe'Yeshana. Banabiika ibihamambiro byagwo, ne'nyiivi zaagwo, kuguma ne'nguliro zo'kushogeka mwe'migaliro yagwo.

7 Na ha butambi lyabo, hâli Melatiya we'Gibyoni, âli kuguma na Yadoni we'Meronooti, na'bandi bashosi be'Gibyoni, na'be'Misipa. Boohe, bâli kizi kolera guvuruneeri we'kajabo ko'lwiji Hefuraati.

8 Na ha butambi lyabo, hâli Huzyeri mugala Haraya. Âli muguma wa'banaluganda bo'kutula inooro. Ha butambi lyage, hâli Hananiya, muguma mu bâli kizi yenga amalaasi. Banayubakulula i Yerusaleemu, halinde ho'luzitiro luyajabusiri.

9 Na ha butambi lyabo, hâli Refaya mugala Huuri, ulya úwâli yimangiiri uluhande luguma lwa'kaaya ke'Yerusaleemu.

10 Na ha butambi lyage, hâli Yedaya mugala Harumafu, anakizi yubakulula hoofi lye'nyumba yage. Ha butambi lyage, hâli Hatushi mugala Hashabineya.

11 Malikiya mugala Harimu, kuguma na Hashubu mugala Pahati-Mohabu, banayubakulula ulundi luhande, kuguma no'lwingo lwe'Fuuru.

12 Na ha butambi lyabo, hâli Salumu mugala Haloheshi, ulya úwâli yimangiiri ulundi luhande lwe'Yerusaleemu. Âli kizi kola na banyere baage.

¹³ Hanuuni, kuguma na'batuulaga ba'kaaya ke'Zanwa, bo bakayubakulula ha mulyango gwe'Ndekeera, banabiika inyiivi zaagwo, kuguma ne'nguliro zo'kushogeka mwe'migaliro yagwo, banahisa uluzitiro ku meetere magana gataanu, halinde ku mulyango gwi'Sukiro.

¹⁴ Yugwo mulyango gwi'Sukiro, Malikiya mugala Rekabu, ye kaguyubakulula. Âli yimangi-iri akaaya ke'Beeti-Hakeremu, anabiika inyi-ivi zaagwo, kuguma ne'nguliro zo'kushogeka mwe'migaliro yagwo.

¹⁵ Shaluni mugala Koli-Hoze, anakola ha mulyango gwe'wa Shyoko, anaguyubakulula, anagubiikira kwa'katwe. Anabiika inyiivi zaagwo, kuguma ne'nguliro zo'kushogeka mwe'migaliro yagwo. Anashubi yubakulula uluzitiro hoofi ne'kirigo kye'Sheela, ha kati ke'ndalo ya Mwami, halinde ku bushonero úbuli mu manukira mu Kaaya ka Dahudi. Uyo Salumu, ye wâli mwimangizi wa'kaaya ke'Misipa.

¹⁶ Na ha butambi lyage, hâli Nehemiya mugala Hazibuki, úwâli yimangiiri uluhande luguma lwa'kaaya ke'Beeti-Zuuri. Anakola, halinde ku maherero ga mwami Dahudi, no'kugenderera ha kirigo kya'bandu bakahumba, anahisa ku Nyumba ye'Ndwani.

Abalaawi ábayubakulula uluzitiro

¹⁷ Abalaawi ábakayubakulula uluzitiro, hâli Rehumu mugala Baani. Na ha butambi lyage, hâli Hashabya, úwâli yimangiiri uluhande lwa'kaaya ke'Kehila, anâli kizi kola kwi'ziina lya'kaaya kaage. ¹⁸ Na ha butambi lyage, hâli

Bahavaayi mugala Henadadi, úwâli yimangiiri ulundi luhande lwa'kaaya ke'Kehila. ¹⁹ Na ha butambi lyage, hâli Hezeeri mugala Yeshuha, umutwali we'Misipa. Uyo Hezeeri anayubakulula áhâli zamukiiri iwa mbiikiro ye'bilwaniiso bya'basirikaani, ku kagongo ko'luzitiro.

²⁰ Na ha butambi lyage, hâli Baruki mugala Zabaayi. Uyo Baruki, âli fitiirwi, mu kuyubakulula akagongo ko'luzitiro, halinde ukuhisa ha mulyango gwe'nyumba yo'mugingi mukulu Heryashibu. ²¹ Na ha butambi lyage, hâli Meremoti mugala Huriya, mwijukulu Hakoozi, anayubakulula ukulyokera ha mulyango gwe'nyumba ya Heryashibu, halinde ho ihekiiri.

Abagingi ábakayubakulula uluzitiro

²² Na ha butambi lyage, hâli abagingi ábâli tuuziri hoofi ne'Yerusaleemu. ²³ Na ha butambi lyabo, hâli Binyamiini na Hashubu, bo bakayubakulula imbere lye'nyumba zaabo. Na ha butambi lyabo, hâli Hazariya mugala Maseya, mwijukulu Hananiya. Naye anayubakulula ha butambi lye'nyumba yage.

²⁴ Na ha butambi lyage, hâli Binwi mugala Henadadi, anayubakulula ukushaagira ku nyumba ya Hazariya, anahikiza ku kagongo ko'luzitiro.

²⁵ Palali mugala Huzaayi, anayubakulula ha mbere lya yako kagongo ko'luzitiro úlwâli imbere lya'kajumiro, hoofi no'lubuga lwa'balaliizi. Na ha butambi lyage, hâli Pedaya mugala Paroshi, ²⁶ banatabaalanwa na'bakozi ba mu nyumba ya Rurema, ábatuuziri ku

higangazi Hofeeri. Banayubakulula ukushaagira isheere yo'mulyango gwa'Miiji, halinde halya ha kakuma, hoofi no'lwingo.

Abayuda bayubakulula uluzitiro

²⁷ Na ha butambi lyabo, hâli abatuulaga be'Tekowa, bo bakayubakulula ukushaagira yaho ha lwingo Luhamu, halinde ku luzitiro lwe'Hofeeri.

²⁸ Ukushaagira ku mulyango gwe'Fwarasi, abagingi bo bâli kizi yubakulula, ngiisi muguma imbere lye'nyumba yage.

²⁹ Na ha butambi lyabo, hâli Saadoki mugala Himeeri. Naye anayubakulula imbere lye'nyumba yage. Ha butambi lyage, hâli She-maya mugala Sekaniya. Ye wanâli riiri mulaliizi wo'mulyango gwe'Sheere. ³⁰ Na ha butambi lyage, hâli Hananiya mugala Sheremiya, na Hanuuni, mwana wa kalindatu wa Salafu, na Meshulamu mugala Berekiya. Nabo banakizi yubakulula imbere lye'nyumba zaabo.

³¹ Na ha butambi lyabo, hâli Malikiya, nalu-ganda we'nooro. Naye anayubakulula halinde ha nyumba ya'bakozi be'nyumba ya Rurema, na ya'badandaza. Iyo nyumba, yâli imbere lyo'mulyango úguli mu detwa Mifikaadi, an-agenderera halinde ku niizo ya'balaliizi ha kakuma. ³² Abandi banaluganda be'nooro, kuguma na'badandaza, banayubakulula ngiisi áhâli sigiiri, ha kati ke'niizo ya'balaliizi, halinde ku mulyango gwe'Bibuzi.

Abandi buubasi ábayubakulula uluzitiro

³³ Uyo Sanibalati, ikyanya akamenyeesibwa kwo tukola mu yubakulula inzitiro izizungulusiri i Yerusaleemu, anashavura, anayami tutyoza imbere lya beene wabo.

³⁴ Anabwira biira baage, kuguma na'basirikaani be'Samariya, ti: «Yee! Makagi gano? Yutu tufwa-busha twa'Bayahudi, bikagi leero bagira? E balya! Ka tubaleke bagenderere? Kuti bagweti bagaatonna kwo bagayusa ukuyubakulula akaaya kaabo ku lusiku luguma? Ka biri ukuli kwo bagakizi shubi tanga amatuulo go'kusiriiza? Nanga maashi! Yaga mabuye, si keera gakajigimba, ganahinduka munyota-kiiko. Aahago! Ka bagaki shubi guhindula mabuye, halinde bagayubakiise?»

³⁵ Uyo Tobiya, Umuhamooni, âli yimaaziri ha butambi lya Sanibalati. Naye anadeta: «Kundu bayubake hino hizitiro no'tubuye, si ikyanya nyambwe agahishonera kwo, higayami sheruka.»

³⁶ Lyeryo, nanahuuna, ti: «E Rurema Nahamwitu, yaba bagoma bagweti bagatutyoza. Aaho! Yuvwiriza! Ibitusi byabo, ubabetuze byo. Ulekage abandi babashahule ibindu byabo, banatwalwe i mahanga. ³⁷ Ewe! Amahube gaabo, utabakoge go. Ne'byaha byabo, utanabihotole. Si keera bakatutuka, bwo tugweti tugayubakulula inzitiro za kano kaaya.»

³⁸ Kwokwo, kwo tukayubakulula inzitiro, twanazilingaania, mu kuzizungulusa akaaya, twanaziyubakulula halinde ha kati. Ngiisi mundu, âli kizi fitirwa mu kukola.

4

¹ Abandu banayiji menyeesa Sanibalati na Tobiya kwa'Bahisiraheeri bagenderiiri naaho no'kuyubakulula lulya luzitiro lwe'Yerusaleemu, na kwo bakola mu maniiiriza hooshi ho lushubi hongosiri. Banamenyeesa kiri na'Baharaabu, na'Bahamooni, na'Bahashidoodi. Yabo bandu, iri bakayuvwa kwokwo, yehee! Booshi banashavura ngana. ² Banayami gira igambi kwo bayiji teera i Yerusaleemu, gira bayimule abatuulaga baamwo.

³ Iri tukayuvwa kwokwo, twanahuuna Rurema witu. Na kwakundi, twanabiika abalaliizi, gira bakizi tukungira abagoma biitu ubushigi ni'zuuba.

⁴ Ku yikyo kyanya, abatuulaga be'Buyuda banadeta kwokuno: «E balya, abakozi biitu bataki kaniri indege. Ne'bilundo bya'mabuye byaluguuka. Ala twe! Luno luzitiro, tutagaki luhasha.»

⁵ Abagoma biitu nabo banayigamba, kwokuno: «Balya Bayuda, ikyanya batayiji kwo tugagendi bateera, lyo tugabayilala mwo, tunayami baminika lwoshi-lwoshi, halinde lyo tuyimangika guno mukolwa.»

⁶ Abayahudi baguma ábâli tuuziri hoofi-hoofi na yabo bagoma, banatuhikira ubugira kali ikumi, mu kuyiji tukengula, ti: «Kundu twangatibita, yabo bagoma bagayiji tuteera naaho.»

⁷ Haaho, nanatee tanduula yulwo luzitiro. Na ngiisi áhâli ki yisiri, hatanazi yubakululwa, nanahabiika abandu bo'kuhalanga. Yabo booshi,

bâli fumbiiti ingooti, na'matumu. Bâli ha-gasiri ne'miheto. Nanabatengeka ukukulikirana ne'milala yabo.

⁸ Iri n'gaba keera nabatanduula, nanabwira abimangizi, kuguma na'batwali, kiri na'bandi booshi, kwokuno: «E balya, balya bagoma, mutabayobohe. Mukengeere kwo Nahano ye mukulu, anali wa kahebuuza. Emwe! Mulwirage beene winyu, kuguma na bagala biinyu, na banyere biinyu, na bakiinyu, kiri no'twaya twinyu.»

⁹ Yabo bagoma biitu, banayuvwa kwo tukoli yiji igambi lyabo, na kwo yiryo igambi keera Rurema aliyita. Kwokwo, tweshi twanagalukira ku luzitiro, gira tuluyubakulule.

¹⁰ Ukulyokera ku yulwo lusiku, abakozi baguma banakizi kola. Na'bandi, banagwata isiribo, banafumbata na'matumu, no'kuhagata imiheto, ne'byambalwa bye'byuma. Kwokwo, kwa'bakulu ba'basirikaani, bâli kizi laliira Abayuda, ¹¹ ku kyanya bâli gweti bagayubaka uluzitiro. Ne'kyanya bâli kizi seeha amabuye, bâli fumbiiti ibilwaniiso mu kuboko kuguma. ¹² Ngiisi úwâli kizi yubaka, âli shwekiiri ingooti yage mu kibuno. No'lya mundu wo'kukizi lasa ikibuga, mu kukengula abandu, âli kizi beera ha butambi lyani.

¹³ Balya bimangizi, na'batwali, kuguma na'bandi booshi, nanababwira, kwokuno: «E balya, imikolwa yitu iri mingi ngana. Ne'kyanya tuli mu kola, ngiisi muguma ali mu ba hala no'wabo. ¹⁴ Aahago! Ikyanya mugayuvwa izu

lye'kibuga, munayami kishololokera. Rurema witu ye gatulwira.»

¹⁵ Kwokwo, twanagenderera ukukizi kola, ukutondeerera ku kyanya izuuba ligatunduuka, halinde ku kyanya indonde ziri mu boneka. Na baguma baabo, bâli kizi fumbata amatumu.

¹⁶ Ku yikyo kyanya, nanashubi bwira abandu, kwokuno: «Ngiisi mwimangizi, agakizi laliira bushigi mu Yerusaleemu, kuguma na'bandu baage. Boohe, bo bagakizi tulaliira bushigi. Na mwi'zuuba, banayiji kola.»

¹⁷ Ku yikyo kyanya, ndâli kizi hogola ibyambalwa. Kiri na beene witu, na'bakozi baani, na'balaazi âbâli mberekeziizi, nabo batâli kizi hogola ibyambalwa byabo. Kiri ne'kyanya twâli kizi gendi vwoma, twâli ki fumbiiti ibilwaniiso biitu.

5

Nehemiya amala indoola mu bandu

¹ Lusiku luguma, abashosi na bakaabo banatondeera ukuyidodombera beene wabo Abayahudi. ² Baguma banakizi deta, ti: «Si twe na bagala biitu, kiri na banyere biitu, tulyagagi bingi. Tukwaniini tukizi longa ingano, gira tukizi lya, lyo tuba ho.»

³ Abandi, ti: «Ikyanya tuli mu ba tukoli shalisiri, tuli mu tanga indalo ziitu, ne'mizabibu yitu, kiri ne'nyumba ziitu, bibe ngwati.»

⁴ Abandi nabo, ti: «Nyiiitu, ikyanya tuli mu looza ibitoolo bye'mwa mwami, tuli mu tee kizi kaaba ifwaranga, mu kukizi tanga indalo ziitu, kuguma ne'mizabibu yitu, zikizi ba ngwati. ⁵ Si

twe baguma na yabo biitu! Na baana biitu bo baguma. Aahago! Kituma kiki tukiri mu tanga bagala biitu, na banyere biitu, mbu bagendi ba baja baabo? Banyere biitu, baguma bakoli ba baja-kazi. Ndaanakwo kundi kwo twangaki gira. Si keera twaguza kiri ne'ndalo ziitu, ne'mizabibu yitu.»

⁶ Ikyanya n'gayuvwa ngiisi kwo bagweti bagazimula, nanayami shavura ngana. ⁷ Nanatee yitoneesa. Nanabuli lega abimangizi baabo, na'bandi bakulu, ti: «Si mugweti mugabetuza beene winyu imitekerwa mizito bweneene!»

Ha nyuma, nanakuumania booshi, ⁸ nanababwira kwokuno: «Yaba beene witu ábakaguliisibwa nga baja mu mahanga, keera tukabaguluula. Si mwehe buno, mukola mushubi baguliisa, gira tushubi baguluula!»

Yabo bashosi, banabula byo bangashuvya, banaba munyerere.

⁹ Nanashubi deta, kwokuno: «Yibi byo mugweti mugagirira beene witu, bitakwaniini, kiri ne'hiniini. Si tukwaniini tukizi simbaha Rurema, lyo tutayiji kengeera twashembwa ne'binyamahanga, balya ábatushombiri.

¹⁰ Yaba beene witu, kiri na naani n'gabakaaba ifwaranga, ne'ngano, nga kwo beene witu, na'bakozi baani, nabo bali mu gira. Ku yukwo, tubahalire byo. ¹¹ Kwokwo buno, mugalulirage beene winyu indalo zaabo, ne'mizabibu yabo, ne'mizehitsuuni yabo, kiri ne'nyumba zaabo. Mutanakolwe kwo mwabahuuna ubunguke ku byo mukabakaaba, ziba fwaranga, kandi iri ingano, kandi iri divaayi ye'kishogwe, kandi iri mavuta.»

¹² Yabo batwali, ti: «E waliha, ngiisi byo watubwira, tugabikulikira. Ngiisi byo tukabayabira, tugabagalulira byo, tutaganabahuuna ubunguke.»

Kwokwo, nanahamagala abagingi kwo bayiji ba tumasi. Nanabwira yabo batwali, kuguma na'bimangizi, kwo bambiikire indahiro kwo bagaagira nga ngiisi kwo bakyula.

¹³ Ha nyuma, nanabugumula ikanju lyani, nanadeta, kwokuno: «Yibi nadeta, ngiisi útagabisimbaha, Rurema amúyibugumule mwene yuku. Akumuule imbaga zaabo, ne'bindu byabo byoshi, banasigale banakahuku.»

Yabo bandu, ti: «Ee, bibe kwokwo!» Booshi kuguma banayami huuza Nahano. Ha nyuma, yabo booshi banagira nga ngiisi kwo bakalagaa-
nia.

Nehemiya atwala bwija

¹⁴ Uyo mwami Serikisi, ikyanya akahisa imyaka makumi gabiri atwaziri, lyo n'gataluulwa kwo mbe guvuruneeri we'poroveesi ye'Buyuda. Kundu kwokwo, nanahisa imyaka ikumi ni'biri, kuguma ne'mbaga yani, buzira kulabula ku byokulya byani biija byo buguvuruneeri. Mwami anahisa imyaka makumi gashatu ni'biri atwaziri.

¹⁵ Haliko baguvuruneeri ábakatanga imbere lyani, boohe, bâli kizi vindagaza abandu. Bâli kizi tangiisa ngiisi mundu ibingorongoro bye'harija makumi gana, kuguma ne'byokulya, ne'divaayi. Kiri na'batabaazi baabo, nabo bâli kizi lyalyania abandu. Haliko niehe, nzimbahiri

Rurema, ndanâli kizi gira kwokwo. ¹⁶ Si nâli kizi fiitirwa naaho mu kuyubakulula uluzitiro lwa'kaaya. Niehe, ndaayo ndalo yo n'gagula. Kiri na'batabaazi baani nabo, ndaazo bakagula.

¹⁷ Na kwakundi, nâli kizi shangiira ibyokulya na'Bayahudi, na'bimangizi baabo, kwo bâli hisiri bandu igana na makumi gataanu, buzira kuharuura ábâli kizi tuyijira ukushaaga mu bihugo byo tubibikiinwi. ¹⁸ Ngiisi lusiku, twâli kizi baaga ishuuli, ne'bibuzi ndatu íbishishiri, ne'ngoko ízitangadetwa. Ha nyuma lya ngiisi siku ikumi, nâli kizi baheereza idivaayi za kwingi-kwingi. Kundu kwokwo, niehe nienyene, ndaalwo lusiku n'gahuuna ibyokulya íbyâli kwiriiri guvuruneeri. Mukuba, abandu bâli zidohiirwi bweneene no'kuyubakulula.

¹⁹ «E Rurema wani, ubwini ngiisi kwo nâli kizi tabaala yaba bandu. Ungengeere, maashi!»

6

Abagoma ba Nehemiya baloziizi ukumúgira buligo

¹ Ha nyuma, Sanibalati, na Tobiya, kuguma na Geshemu, Umuharaabu, kiri na'bandi bagoma biitu, banabwirwa kwo ngenderiiri ukuyubakulula uluzitiro lwa'kaaya, na kwo ndaakiho handu áhahongosiri. Haliko, ku yikyo kyanya, ndâli zaazi biika inyiivi ze'miryango.

² Kwokwo, Sanibalati na Geshemu, banandumira indumwa kwo tuhumaanane mu kaaya

kaguma mu ndeegu ye'Hono.* Mukuba, bâli mali gira igambi lyo'kungira buligo.

³ Haliko, nanabalungikira abandu, banabashuvya kwokuno: «Niehe, ngiri ne'mikolwa mihamu bweneene. Ku yukwo, ndangayija, mbu tubonaane. Iri nangagira kwokwo, umukolwa gwangayimanga.»

⁴ Balya bandu, banakizi ndumira yeyo-yeyo ndumwa ubugira kana. Si ngiisi kyanya, nanakizi bashuvya kwokulya.

⁵ Ubugira kataanu, leero Sanibalati anandumira umutabaazi wage yenyene, afumbiiti amaruba ágangasomwa na'bandu booshi. Yago maruba, gâli desiri kwokuno:

⁶ «Umwazi guli mu yuvwikana mu mahanga, kwo mugweti mugayubaka uluzitiro lwa'kaaya, mbu mushungisiri ukugoma. Na wenyene uloziizi ukuyimikwa ube mwami wabo. Kiri na Geshemu ayemeera kwo biri kwokwo. ⁷ Bagweti bagaadeta na kwo keera ukabiika abaleevi, gira bakizi menyeesa mu Yerusaleemu kwo we kola mwami we'Buyuda. Ewe! Yaga gooshi, uyiji-yiji kwo mwami we'Perisiya akola agagaamenya. Ku yukwo, yija tuguuulire kuguma.»

⁸ Uyo Sanibalati, kundu akadeta kwokwo, haliko nanamúshuvya, ti: «Nanga, maashi! Yibyo wadeta, biri ndaabyo. Si wenyene naaho we gweti ugabishungika.»

* **6:2** 6.2 Hono Iyo ndeegu yâli hoofi ne'Nyaaja Mediterane, ha kati ka'kaaya ke'Loodi na'ke'Yopa.

⁹ Yabo bagoma, íbitumiri bakadeta kwokwo, bwo bâli loziizi ukutuyobohya. Bâli toniri kwo bagatutwisa indege, halinde umukolwa gutaki genderere. Kundu kwokwo, nanahuuna Rurema, kwokuno: «E Nahano, unguasage, we kongwa, halinde yugu mukolwa, ndonge ukuguyusa.»

¹⁰ Lusiku luguma, nanagenda imwa Shemaya mugala Delaya, mwijukulu Mehetabeeri. Uyo Shemaya, atâli kizi ki shaaga mu nyumba. Kwokwo, anambwira: «Ewe! Si abagoma baawe bagayija bushigi, gira bayiji kuyita. Aaho! Tugendanwe mu nyumba ya Rurema, gira tuyiyigalire mwo.»

¹¹ Naani, ti: «Umundu nga nie, ka nangatibita ubwitani? Ka nangagendi yifunda mu nyumba ya Rurema, mbu lyo nyikize? Aahabi! Niehe, ndagatibitira mwo.»

¹² Na íbitumiri n'gashuvya kwokwo, bwo nâli sobanukiirwi kwo yago magambo ga Shemaya, atali Rurema ye kamútuma go. Si Tobiya na Sanibalati, bo bakamútulira, gira agadete.

¹³ Boohe, bo bakamútulira, mbu lyo anyobohye, halinde na nyifunde mu kyaha. Bâli loziizi ukunyulubaza, halinde bambonie ishoni.

¹⁴ «E Rurema wani, ukizi kengeera ngiisi kwo Tobiya na Sanibalati bakagira. Ukengeere no'muleevi-kazi Nowadiya, kuguma na'bandi baleevi. Yabo booshi, si bâli loziizi naaho ukunyobohya.»

¹⁵ Iri tukaharuura ulusiku lwo tukatondeera kwo'mukolwa gwo'kuyubakulula inzitiro, twanakoleesa isiku makumi gataanu na

zibiri, halinde twanaguyusa. Lwâli riiri mu siku makumi gabiri na zitaanu zo'mwezi gwe'Helulu.† ¹⁶ Ikyanya abagoma biitu bakayuvwa kwokwo, ibinyamahanga byoshi ibyâli tuuziri mu bihugo ha butambi liitu banayoboha, banakizi yuvwa ishoni. Mukuba, yugwo mukolwa, bâli yiji kwo gukakoleka ku butabaazi bwa Rurema.

¹⁷ Ku yikyo kyanya kyoshi, abatwali be'Buyuda bâli kizi yandikira Tobiya. Naye anakizi bashuvya. ¹⁸ Abayuda bingi, bâli múyibiisiri kwo, banamúbiikira indahiro. Mukuba, âli mukwi wo'Muyuda muguma, iziina lyage Sekaniya mugala Hara. Na kwakundi mugala wage Yohanani, akayanga munyere Meshulamu mugala Berekiya.

¹⁹ Uyo Tobiya, yabo bandu bâli gweti bagakizi múhuuza imwani, mu kumbwira ngiisi miija go âli kizi gira. Ne'kyanya nâli kizi bashuvya, banakizi gendi múhwehuka amagambo gaani. Kwokwo, ulya Tobiya, mu maruba gaage, anakizi mbiikira ibikando bweneene, mbu lyo anyobohya.

7

Nehemiya ahanguula kwe'Yerusalemu ilali-irwe

¹ Lulya luzitiro lwa'kaaya, ikyanya lwâli mali yubakululwa, nanabikiisa inyiivi zooshi. Ha

† **6:15** 6.15 Helulu Guli mwezi gwe'ndatu imwa'Bahisiraheeri. Guli ha kati ko'mwezi gwitu gwo'munaana, na gwo'mwenda.

nyuma, nanabiika na'balaliizi bo'kukizi zilanga. Nanabiika na'bimbi na'Balaawi.

² Nanabiika mwene witu wa Hanani, abe mwimangizi wo'kulanga akaaya. Âli kizi kola na Hananiya, umukulu wa'basirikaani. Uyo Hananiya, âli kola mwemeera, anâli simbahiri Rurema ukuhima abaabo bingi.

³ Yabo booshi, nanababwira kwokuno: «Hatagirage úgakizi yigula inyiivi za'kaaya, izuuba lítazi tunduuka. Na ku kyanya kya'kabigingwe, zikizi hamikwa ne'migaliro, abalaliizi bátazi shaaga yaho. Na kwakundi, abatuulaga be'Yerusaleemu bo bagakizi laliira, ngiisi muguma ku kyanya kwage. Baguma bagakizi laliira ibutambi lye'nyumba zaabo, na'bandi banabiikwe ahandi-handi.»

*Umuharuuro gwa'Bayuda ábakagaluka
(Hizira 2.1-70)*

⁴ Akaaya ke'Yerusaleemu, kundu kâli ya-jabusiri bweneene, haliko abandu bâli ki riiri bagerwa naaho. Ne'nyumba mbyahya, zitâli zaazi yubakwa. ⁵ Kwokwo, Rurema wani anambeereza imitono yo'kukuumania abatwali booshi, gira baharuurwe, kuguma na'batwi be'maaja, kiri na'bagunda. N'gabunguula iki-taabo íkyâli tondobwiri booshi ábakatee hun-guuka. Nanagwana biyandisirwi mwo kwokuno:

⁶ Yaho keera, mwami Nebukandeneza we'Babeeri, akatwala Abahisiraheeri mu kihugo kyage, gira babe baja baage. Haliko ha nyuma, bingi baabo banagalukira i Yerusaleemu, kiri na'handi hooshi mu kihugo kye'Buyuda. Ngiisi muguma anakizi lunguula mu kaaya

kaabo. ⁷ Yabo booshi, bakagaluka kuguma na Zurubaberi, na Yeshuha, na Nehemiya, na Hazariya, na Rahamyia, na Nahamani, na Moredekaayi, na Birishaani, na Misipereti, na Bigivaayi, na Rehumu, na Baana.

Hano, hali umuharuuro gwa'bashosi booshi ábakahunguuka, ukukulikirana ne'milala yabo. ⁸ Abashosi bo'mulala gwa Paroshi bâli bihumbi bibiri ni'gana na makumi galinda na babiri. ⁹ Na bo'gwa Shefatiya, bâli magana gashatu na makumi galinda na babiri. ¹⁰ Na bo'gwa Hara, bâli magana galindatu na makumi gataanu na babiri. ¹¹ Na bo'gwa Pahati-Mohabu, be'mbaga ya Yeshuha bo na Yohabu, bâli bihumbi bibiri na magana galimunaana ni'kumi na munaana. ¹² Na bo'gwa Helamu, bâli kihumbi na magana gabiri na makumi gataanu na bana. ¹³ Na bo'gwa Zatu, bâli magana galimunaana na makumi gana na bataanu. ¹⁴ Na bo'gwa Zakayi, bâli magana galinda na makumi galindatu. ¹⁵ Na bo'gwa Binwi, bâli magana galindatu na makumi gana na munaana. ¹⁶ Na bo'gwa Bebaayi, bâli magana galindatu na makumi gabiri na munaana. ¹⁷ Na bo'gwa Hazigadi, bâli bihumbi bibiri na magana gashatu na makumi gabiri na babiri. ¹⁸ Na bo'gwa Hadonikamu, bâli magana galindatu na makumi galindatu na balinda. ¹⁹ Na bo'gwa Bigivaayi, bâli bihumbi bibiri na makumi galindatu na balinda. ²⁰ Na bo'gwa Hadini, bâli magana galindatu na makumi gataanu na bataanu. ²¹ Na bo'gwa Hateeri we'mbaga ya Hezekiya, bâli makumi galimwenda na munaana. ²² Na bo'gwa

Hashumu, bâli magana gashatu na makumi gabiri na munaana. ²³ Na bo'gwa Bezaayi, bâli magana gashatu na makumi gabiri na bana. ²⁴ Na bo'gwa Harifi, bâli igana ni'kumi na babiri. ²⁵ Na bo'gwa Gibyoni, bâli makumi galimwenda na bataanu.

²⁶ Abandu ba mu twaya twe'Betereheemu ne'Netofa, bâli igana na makumi galimunaana na munaana. ²⁷ Na'ba mu ke'Hanatooti, bâli igana na makumi gabiri na munaana. ²⁸ Na'ba mu ke'Beeti-Hazimaweti, bâli makumi gana na babiri. ²⁹ Na'ba mu ke'Kiryati-Yariimu, na'ke'Kefira, na'ke'Berooti, bâli magana galinda na makumi gana na bashatu. ³⁰ Na'ba mu ke'Rama, na'ke'Geba, bâli magana galindatu na makumi gabiri na muguma. ³¹ Na'ba mu ke'Mikimasi, bâli igana na makumi gabiri na babiri. ³² Na'ba mu ke'Beteeri, na'ke'Hayi, bâli igana na makumi gabiri na bashatu. ³³ Na'ba mu ke'gindi Nebo, bâli makumi gataanu na babiri. ³⁴ Na'ba mu ke'gindi Helamu, bâli kihumbi na magana gabiri na makumi gataanu na bana. ³⁵ Na'ba mu ke'Harimu, bâli magana gashatu na makumi gabiri. ³⁶ Na'ba mu ke'Yeriko, bâli magana gashatu na makumi gana na bataanu. ³⁷ Na'ba mu ke'Loodi, na'ke'Hadidi, na'ke'Hono, bâli magana galinda na makumi gabiri na muguma. ³⁸ Na'ba mu ke'Sena, bâli bihumbi bishatu na magana galimwenda na makumi gashatu.

³⁹ Mu bagingi, mwâli abashosi bo'mulala gwa Yedaya, we'mbaga ya Yeshuha magana galimwenda na makumi galinda na bashatu.

⁴⁰ Na bo'mulala gwa Himeeri, bâli kihumbi na makumi gataanu na babiri. ⁴¹ Na bo'gwa Pashuuri, bâli kihumbi na magana gabiri na makumi gana na balinda. ⁴² Na bo'gwa Harimu, bâli kihumbi ni'kumi na balinda.

⁴³ Mu Balaawi, mwâli abashosi bo'mulala gwa Yeshuha, na bo'gwa Kadimyeri, be'mbaga ya Hodeva makumi galinda na bana.

⁴⁴ Mu bimbi ba mu nyumba ya Rurema, mwâli abashosi bo'mulala gwa Hasafu igana na makumi gana na munaana.

⁴⁵ Mu balaazi be'nyiivi, mwâli abashosi igana na makumi gashatu na munaana, bo'mulala gwa Salumu, na bo'gwa Hateeri, na bo'gwa Talimooni, na bo'gwa Hakubu, na bo'gwa Hatita, na bo'gwa Shobaayi.

⁴⁶ Mu bandi bakozi ba mu nyumba ya Rurema, mwâli abandu be'mbaga ya Ziha, na be'ya Hasufa, na be'ya Tabahoti, ⁴⁷ na be'ya Kerosi, na be'ya Siiha, na be'ya Padoni, ⁴⁸ na be'ya Lebana, na be'ya Hagaba, na be'ya Shamulaayi, ⁴⁹ na be'ya Hanani, na be'ya Gideeri, na be'ya Gahari ⁵⁰ na be'ya Raya, na be'ya Resini, na be'ya Nekoda, ⁵¹ na be'ya Gazamu, na be'ya Huza, na be'ya Paseya, ⁵² na be'ya Besayi, na be'ya Mehuni, na be'ya Nefushesimu, ⁵³ na be'ya Bakubuki, na be'ya Hakufa, na be'ya Haruri, ⁵⁴ na be'ya Bashiluti, na be'ya Mehida, na be'ya Harisha, ⁵⁵ na be'ya Barikosi, na be'ya Siseera, na be'ya Tema, ⁵⁶ na be'ya Neziya, na be'ya Hatifa.

⁵⁷ Mu mbaga ya'bakozi ba Sulumaani, mwâli abandu be'mbaga ya Sotayi, na be'ya Sofereti, na

be'ya Perida, ⁵⁸ na be'ya Yala, na be'ya Darikooni, na be'ya Gideeri, ⁵⁹ na be'ya Shefatiya, na be'ya Hatiri, na be'ya Pokereti-Hasebayimu, na be'ya Hamooni.

⁶⁰ Kwokwo, mu bakozi ba mu nyumba ya Rurema, kuguma na'be'mbaga za'bakozi ba Sulumaani, bâli magana gashatu na makumi galimwenda na babiri.

⁶¹ Hâli na'bandu ábakagalukira mu kaaya ke'Teeri-Mela, na mu ke'Teeri-Harisha, na mu ke'Kerubi, na mu ke'Hadooni, na mu ke'Himeeri. Haliko boohe, batâli shobwiri ukuyerekana kwo bali Bahisiraheeri mene-mene. ⁶² Abandu be'mbaga ya Delaya, ne'ya Tobiya, ne'ya Nekoda, bâli magana galindatu na makumi gana na babiri.

⁶³ Na'ba mu mbaga ya'bagingi, hâli imbaga ya Hobaya, ne'ya Hakoozi, ne'ya Barizilaayi. Uyo Barizilaayi akayanga munyere wa'mazina gaage Barizilaayi, umutuulaga we'Giryadi, anakizi buuzibwa ku lyeryo iziina.

⁶⁴ Kundu bakashakula ngiisi ha'maziina ga bashokuluza baabo gâli yandisirwi, shoobe! Kwokwo, banakizi haruurwa kwo bayulubiiri, kyanatuma bagabuzibwa kwo batakizi kola mu baabo bagingi. ⁶⁵ Kiri na guvuruneeri, naye akabalahirira kwo batakizi lya ku matuulo ágakataluulwa imwa Rurema. Bâli kwaniini ukulindirira, halinde ikyanya umugingi asise amabuye Hurimu, na Tumimu,* anadete ngiisi

* **7:65** 7.65 Hurimu, na Tumimu Byâli bikolanwa lbyâli kizi tabaala ukumenya byo Rurema aloziizi kandi iri ngiisi kwo ali mu twa imaaja. Kulyoka 28.30; Bukengeeze 33.8.

kwo bigaaba.

⁶⁶ Kwokwo, abandu booshi ábakagaluka, bâli bihumbi makumi gana na bibiri na magana gashatu na makumi galindatu. ⁶⁷ Bâli gweti abakozi bashosi na'bakazi bihumbi birinda na magana gashatu na makumi gashatu na balinda. Hâli na'bimbi magana gabiri na makumi gana na bataanu, abashosi na'bakazi. ⁶⁸ Bâli gweti ingamiya magana gana na makumi gashatu na zitaanu, na bapunda, bihumbi ndatu na magana galinda na makumi gabiri.

⁶⁹ Abimangizi bingi be'mbaga, banatanga amatuulo, gira balonge ukuyubakulula inyumba ya Rurema. Guvuruneeri yenyene anatanga ibilo munaana bye'nooro, ne'nzoozo zo'kubiikira umuko makumi gataanu za mu nyumba ya Rurema, ne'byambalwa bya'bagingi magana gataanu na makumi gashatu. ⁷⁰ Balya bimangizi be'mbaga banatanga ibilo bye'nooro igana na makumi galindatu na munaana, ne'bilobyeharija kihumbi na magana gabiri na makumi gataanu. ⁷¹ Abandi Bahisiraheeri, nabo banatanga ibilo bye'nooro igana na makumi galindatu na munaana, ne'bilobyeharija kihumbi, ne'byambalwa bya'bagingi makumi galindatu na birinda. ⁷² Kwokwo, umwezi gwa kalinda iri gukahika, balya bagingi, kuguma na'Balaawi, na'balaazi be'miryango, na'bimbi, na'bandi bakozi, kiri na'bagunda, booshi banabeera mu twaya twabo, mu kihugo kye'Buyuda.

Hizira amenyeesa abandu imaja

¹ Abandu booshi, banakuumana i Yerusaleemu, mu lubuga úluli imbere lyo'mulyango gwa'Miiji, banabwira umwigiriza Hizira, kwo aleete Ikitaabo kye'maaja za Musa. Yizo Maaja, zinali zo Nahano akaheereza Abahisiraheeri. ² Ne'ri hakaba mu mwezi gwa kalinda, ku lusiku lwa mbere, Hizira anakileeta imbere lya booshi. Na mu kati kaabo, mwáli riiri abashosi, na'bakazi, na ngiisi bandi ábangasobanukirwa.

³⁻⁴ Ku yikyo kyanya, bâli mali yabiira ibiti, banayubaka ikiyimangiro kila, imbere lyo'Lwivi lwa'Miiji, gira Hizira alonge ho agayimanga. Anayimanga yaho, anatondeera ukubasomera íbiri mu kitaabo, ukulyokera ku kyanya izuuba likahuluka, halinde kalenge-renge. Yabo booshi, banaba shee, mu kumúyuvwiriza.

Uluhande lwe'lulyo, hâli yimaaziri Matitiya, na Shema, na Hanaya, na Huriya, na Hirikiya, na Maseya. No'luhande lwe'lumosho, hâli yimaaziri Pedaya, na Mishaheeri, na Malikiya, na Hashumu, na Hashebadana, na Zakariya, na Meshulamu.

⁵ Hizira âli yimaaziri áhayinamusiri, ho ngiisi mundu angamúbona. Ne'ri akabunguula iki-taabo, yabo bandu booshi banayimanga. ⁶ Hizira anatee tanga kongwa imwa Nahano, bwo ali Rurema wa kahebua. Yabo booshi, banadumeereza mu kulengeza amaboko, ti: «Bikizi ba kwokwo, bikizi ba kwokwo!» Banafukama imbere lya Nahano, mu kuhisa amalanga haashi, banakizi múyikumba.

⁷ Ne'kyanya bakashubi yimanga, yizo maaja, Abalaawi banakizi zisobanulira abandu. Mu yabo Balaawi, mwâli riiri Yeshuha, na Baani, na Sherebiya, na Yamini, na Hakubu, na Shabetayi, na Hodiya, na Maseya, na Kerita, na Hazariya, na Yozabadi, na Hanani, na Pelaya. ⁸ Bâli gweti bagaasoma mu kitaabo kye'maaja za Rurema, iri banakizi kisobaanura ku bweranyange, banakizi tanga umugeeza nirizina gwa ngiisi igambo, halinde abandu banakizi sobanukirwa bwija.

⁹ Yago magambo ge'maaja, iri yabo bandu bakagayuvwa, banatulikira mu malira. Uyo guvuruneeri Nehemiya, no'mugingi Hizira, umunabumenyi ku bye'maaja, kuguma na yabo Balaawi ábali kizi basobaanulira amandiko, banabwira abandu booshi, ti: «Luno lusiku, lukoli talwirwi imwa Rurema Nahamwitu. Aahago! Mutakizi ki jengeerwa, kandi iri kulira.»

¹⁰ Nehemiya anashubi babwira kwokuno: «Mutee taahaga, mugendi baza ibyokulya íbiheshiri, munanywe ne'binywebwa binunu. Ne'ri hangaba hali ábabuziri byo bagaleeta, mushangiire ibye'mwinyu mwe nabo. Luno lusiku lukoli talwirwi imwa Nahamwitu. Ku yukwo, mutabe no'mwizingeerwe. Mukuba, ikyanya muli mu shambaalira Nahano, lyo muli mu longa imisi.»

¹¹ Yabo Balaawi, nabo banakizi holeeza abandu, ti: «Mutakizi lira, maashi! Si luno lusiku lukoli talwirwi imwa Rurema. Mulekage ukukizi jengeerwa.»

¹² Kwokwo, yabo booshi, banataaha, gira bagendi lya, bananywe. Banakizi shangiira

ib yokulya byabo, banagira ulusiku lukulu ku bushambaale. Mukuba, ikyanya Abalaawi bâli kizi bamenyeesa amagambo ga Rurema, lyeryo banayami gasobanukirwa.

Abahisiraheeri bagira ulusiku lukulu lwe'bitunda

¹³ Iri bukakya, abimangizi be'mbaga za'Bahisiraheeri, kuguma na'bagingi na'Balaawi, banakungamira Hizira, umunabumenyi ku bye'maaja. Mukuba, bâli loziizi kwo abayigirize bwija.

¹⁴ Ikyanya bakaziyitegeereza, banabona kwo Nahano akabwira Musa kwe'kyanya kyo'lusiku lukulu lwo'mwezi gwa kalinda, Abahisiraheeri bakwaniini bakizi beera mu bitunda.* ¹⁵ Na Musa âli mali gwanwa ababwira kwo bakizi genda bagamenyeesa mu twaya twoshi, kiri na mu Yerusaleemu, ti: «Mugendage mu migazi, munakizi leeta amatavi ge'mizehitsuuni mimerererera, kandi iri ikabyalwa. Munaleete na'matavi ge'mihadasi, na ye'bigazi, ne'bindi biti byo'kuyubaka ibitunda, nga kwo biyandisirwi mu maaja.»

¹⁶ Kwokwo, abandu banagendi leeta amatavi, banayubaka ibitunda ku nyumba zaabo, na mu mbuga zaabo, kiri na mu mbuga ze'nyumba ya Rurema, na mu lubuga ululi imbere lyo'mulyango gwa'Miiji, na mu lubuga lwo'Lwivi lwa Hifurahimu. ¹⁷ Yabo booshi abâli lyosiri i Babeeri, banayubaka ibitunda, banabeera mwo. Yulwo lusiku, lwâli lwo'bushambaale bweneene.

* **8:14** 8.14-15 Balaawi 23.33-36, 39-43; Bukengeeze 16.13-15.

Ukulyokera ikyanya Yoshwa, mugala Nuuni âli ki tuuziri ho, batâli zaazi shambaalira ulusiku lukulu mwene yulwo. Emwe! Bâli koli shambiiri ngana.

¹⁸ Mu yizo siku zooshi, ngiisi mulege-rege, Hizira âli kizi somera abandu amagambo mu kitaabo kye'maaja za Rurema kwi'zu lihamu, gira bagayuvwe. Yizo siku ngulu, zikamala isiku zirinda. Na ku lusiku úlugira umunaana, abandu booshi banakuumana, nga kwo'lubaaja ludesiri.

9

Abahisiraheeri bayilega ibyaha byabo

¹⁻² Umwezi gwa kalinda, mu siku makumi gabiri na zina, Abahisiraheeri banashubi kumana, gira bayishalise. Bâli mali yibandula ku binyamahanga. Banâli koli yambiiti amasuzu, banayitumuulira ulukungu mu matwe, mu kuyerekana kwo bajengeerwa. Banayaga kwo boohe, kuguma na bashokuluza baabo, bâli kizi yifunda mu byaha bweneene.

³ Shesheezi kare-kare, banatee hisa ibihe bishatu bayimaaziri, bagweti bagayuwiriza ngisi kwo bagweti багаасoma mu maaja za Rurema Nahamwabo. Ibindi bihe bishatu, banafukama imbere lya Rurema, bagweti bagamúhuuna ulukogo, iri banamúyivuga.

⁴ Ku bushonero, hâli riiri Abalaawi, nga Yeshuha, na Baani, na Kadimyeri, na Shebaniya, na Buni, na Sherebiya, no'gundi Baani, kuguma

na Kenaani. Yabo booshi, bâli gweti bagay-
iberekaania kwi'zu mu kuhuuna Rurema Na-
hamwabo.

⁵ Ha nyuma, yabo Balaawi (Yeshuha, na
Kadimyeri, na Baani, na Hashabineya, na Shere-
biya, na Hodiya, na Shebaniya, na Petahya)
banabwira abandu kwokuno: «Yimuki, mukizi
huuza Rurema Nahamwinyu. Mukizi múhuuza,
imyaka ne'myakuula.

E Nahano, iziina lyawe likizi yivugwa.

Mukuba, liri lya kahebuuza, linahuziibwi
bweneene, ukuhima ibindi byoshi.

⁶ Wehe naaho, we Nahano.

We kabumba igulu, na byoshi íbiri mwo.

We kabumba ne'ndonde zooshi.

We kabumba ne'kihugo na byoshi íbiri mwo.

We kabumba ne'nyaaaja, na ngiisi íbiri mwo.

Yibyobyoshi, we tumiri biri bigumaana.

Byoshi íbiri kwi'gulu, biyamiri bigweti bi-
gakuyikumba.

⁷ E Nahano Rurema, we katoola Hiburamu.

Ukamúshaaza i Huuri, mu kihugo
kye'Bukalidaayo, wanamúyinika iziina
lya Hiburahimu.*

⁸ Wanabona kwo ali mundu mwemeera imbere
lyawe.

Ikyanya mukanywana ikihango,

wanamúlagaania, kuguma na'be'kibusi
kyage, kwo ugabaheereza ikihugo
kye'Kaanani,

* **9:7** 9.7 Ndondeko 11.31; 12.1; 17.5.

ne'kya'Bahiti, ne'kya'Bahamoori,
 ne'kya'Bapereesi, ne'kya'Bayebuusi,
 ne'kya'Bagirigaashi.

Yugwo muhango, keera wanagukwiza. Mukuba,
 uli mwemeera.†

9 «Ikyanya bashokuluza biitu bâli kizi libuuka
 mu kihugo kye'Miisiri, wanababona.

Ne'kyanya bakakutakira ku Nyaaaja Ndukula,
 wanabayuvwa.‡

10 Wâli yiji-yiji ngiisi kwa'Bamiisiri bagweti baga-
 balibuza.

Kyanatuma ugakizi gira ibisoomeza
 ne'bitangaaza, imbere lya Faraho
 we'Miisiri,

ne'mbere lya'bakozi baage booshi, ne'mbere
 lya'bandu booshi ba mu kihugo kyage.

Kwokwo, kwo ukagingika iziina lyawe, linaki
 gisingirwi halinde zeene.§

11 Ikyanya inyaaja yâli koli hangiriiri bashoku-
 luza biitu, emwe,

wanagibunduula, banagijabuka ikoli yumiri.

Haliko Abamiisiri boohe, ikyanya bakabalandi-
 riza, wanababindikira mwo.

Ee! Bakayami mirwa ngi'buye mu kalingi.

12 Mwi'zuuba, wâli kizi barongoora ne'nguliro
 ye'kibungu.

Na mu bushigi, wâli kizi barongoora
 ne'nguliro yo'muliro,

gira ikizi bamolekera mu njira.*

† 9:8 9.8 Ndondeko 15.18-21. ‡ 9:9 9.9 Kulyoka 3.7; 14.10-12.

§ 9:10 9.10 Kulyoka 7.8-12.32. * 9:12 9.12 Kulyoka 13.21-22.

- 13 Ikyanya bakahika i Sinaayi, ukashonooka mwi'gulu, wanayiji baganuuzwa.
Wanabaheereza imaaja ku njira ikwaniini.
Ngiisi byo ukabategeka mu kukyula, biryagagi biija.
- 14 Ukakoleesa umukozi wawe Musa, mu kubamenyeesa ulusiku lwawe lwe'Sabaato.
Wanabayereka ubulyo bwo'kusimbaha amategeko gaawe,
kuguma ne'migeeza, ne'maaja.
- 15 Ikyanya bâli shalisiri, wanakizi baheereza imikate ukulyoka mwi'gulu.
Ne'kyanya bâli nyotiirwi, wanabanywesa amiji ágakashalala mu lwala.
Kirya kihugo kyo ukabalagaania ku ndahiro,
wanababwira kwo bagendi kihyana.†
- 16 «Balya bashokuluza biitu, banaba mindagabika, banayumuusa imitima yabo,
batanakizi ki kulikira imaaja zaawe.
- 17 Birya bitangaaza byo wâli kizi bagirira, banabiyibagira.
Banalahiraga, mbu batagaki kutwaza.
Banayumuusa imitima yabo, banahuna,
halinde banatoola ikirongoozi kyo'kubagalula i Miisiri mu buja bwabo.
Kundu kwokwo, utakabajanda.
E Rurema, uli mu kizi kogana.
Wehe, uyijwiri ulukogo, unali mwigen-derezi.

† 9:15 9.15 Kulyoka 16.4-15; 17.1-7; Bukengeeze 1.21.

- Uli mu kundana bweneene,[‡] utanali mu yagalwa duba.
- 18 Bakajongolola inooro, banayigirira umugisi gwe'nyana.
Banadeta: "Uyu, ye kola Rurema witu. Ye katushaaza i Miisiri."
Mu kugira kwokwo, bâli gweti bagakutuka ngana. §
- 19 Kundu bakakuhubira kwokwo mwi'shamba, utanabajanda.
Mukuba, uyamiri uli ne'ndengeerwa ya ka-hebuuza.
Kiryâ kibungu ikyâli kizi barongoora mwi'zuuba, kitanabalyokerera.
Kiri na kirya kibungu kyo'muliro, kyanagen-derera mu bushigi, gira kikizi bamolekera mu njira.
- 20 Umutima gwawe mwija, gwâli kizi bayigiriza. Ikyanya bakashalika, wanabaliisa imana.
Ne'kyanya bakanyoterwa, wanabanywisa amiji.
- 21 Wanahisa imyaka makumi gana, ubalaaziri kwokwo mwi'shamba.
Ku yikyo kyanya, ndaahyo bakabula.
Ibyambalwa byabo, bitakahula.
Kiri ne'shando zaabo, zitakanaheema.
- 22 «Ikyanya bakagwanana ne'binyamahanga, kuguma na'baami baabo, ukabahimira bo. Wanabakwiza mu mbande zooshi ze'bihugo byabo.

‡ 9:17 9.17 Kulyoka 34.6; Muharuuro 14.18.
Kulyoka 32.1-4.

§ 9:18 9.18

Banayabiira ikihugo kye'Heshibooni, kye'mwa
mwami Sihooni,
ne'kihugo kye'Bashaani kye'mwa mwami
Hoogi.*

23 Wanabaluzza, halinde banaba nga ndonde
kwi'gulu,
wanabayingiza mu kihugo kye'Kaanani.

Yikyo kihugo, kinali kyekirya wâli mali
bwira bashokuluza baabo kwo bagendi
kihyana.†

24 Bagala baabo banakiyigira mwo, banaki-
hyana.

Ikyanya bakagwana mwa'Bakaanani,
wanabahimira bo.

Yabo bandu, kuguma na'baami baabo, wan-
ababiika mu maboko gaabo.

Banakizi bayogogoza, nga ngiisi kwo balozi-
izi.‡

25 Utwaya twabo, kundu twâli zitiirwi, bakatug-
wata, kuguma ne'ndalo zaabo.

Bakagwata kiri ne'nyumba zaabo ízâli yi-
jwiri mwe'bindu bya namwingye.

Bakagwata ne'birigo íbyâli mali humbwa.

Banagwata ne'ndalo ze'mizabibu, na
ze'mizehitsuuni, kuguma ne'bindi biti
bingi bye'bitumbwe.

Banakizi lya, halinde banakizi dadaara.

Na bwo we mwija bweneene, kyanatuma бага-
jega ngana-ngana.

* **9:22** 9.22 Muharuuro 21.21-35. † **9:23** 9.23 Ndondeko 15.5;
22.17; Yoshwa 3.14-17. ‡ **9:24** 9.24 Yoshwa 11.23.

26 «Kundu kwokwo, balya bashokuluza biitu
batâli kizi kusimbaha.
Si bakakizi huna imbere lyawe, batanatwaza
imaaja zaawe.

Banayita kiri na'baleevi baawe,
banali bo bâli kizi bayinginga kwo baku-
galukire.

Banakizi tuka iziina lyawe bweneene.§

27 Iri ukabonaga kwokwo, wanababiika mu
maboko ga'bagoma baabo,
halinde yabo bagoma banabagira yondo-
yondo.

Kundu kwokwo, ikyanya bâli kizi libuuka, ba-
nakutabaaza.

Na kwokwo utuuziri mwi'gulu, wanabayuvwi-
riza.

Wanabayuwirwa indengeerwa, wanabatu-
mira abandu bo'kubakiza.

Yabo bandu, banakizi baguluula mu maboko
ga'bagoma baabo.

28 Kundu kwokwo, ikyanya bakaba bakoli tuuziri
mu mutuula,
banakizi shubi yifunda mu byaha imbere
lyawe.

Kwokwo, wanashubi bajanda,
wanababiika mu maboko ga'bagoma baabo,
gira babatwale.

Ne'kyanya bakashubi kutakira,
wanabayuwiriza yaho mwi'gulu.

Ee! Ukabayuwirwa indengeerwa,
wanakizi bakiza ubugira kingi.

§ 9:26 9.26-28 Batwi be'maaja 2.11-16.

29 Ukakizi bakengula kwo bakizi simbaha imaaja
zaawe.
Halikago, banayigira mindagabika, batanz-
itwaza.
Na kundu bangárambiri bwija ku mategeko
gaawe,
haliko batanakizi gasimbaha.
Banayumuusa imitima yabo, banayigira
babitwitwi,
banakizi na yifunda mu bitali nga byo.*

30 «Wanahisa imyaka mingi, ugweti ugabayigen-
derera.
Wanakizi batumira abaleevi baawe,
gira bakizi bahanuula ku njira yo'mutima
gwawe.
Kundu kwokwo, batanakizi kutwaza, kiri
ne'hiniini.
Kyanatuma ugashubi babiika mu maboko
ge'binyamahanga.†

31 Kundu kwokwo, ukabayuvwirwa
indengeerwa,
utanabashereeza lwoshi-lwoshi, utanaba-
janda.
Ee! Uli Rurema we'ndengeerwa, unali mu
kejererana.

32 «E Rurema witu, ulyagagi mukulu bweneene,
unali wa kahebua.
Ikyanya uli mu nywana ikihango kuguma na
nyiiitu, uyamiri ugweti ugakisimbaha.
Aaho! Ulolaga ngiisi kwo twahanyagala,

* 9:29 9.29 Balaawi 18.5-9. † 9:30 9.30 2 Baami 17.13-18; 2
Kutondobola 36.15-16.

ukulyokera ku kyanya kya'baami
be'Hasuriya, halinde zeene.

Emwe! Twalibuuka ngana-ngana, kuguma
na'baami biitu, na'batwali biitu,
na'bagingi biitu, na'baleevi biitu.

³³ Mu byoshi íbikatukoleka kwo, uyamiri uli mu
gira íbikwaniini.

Kiri ne'kyanya tukakuhubira, uyamiri ukiri
mwemeera.

³⁴ Abaami biitu, kuguma na'batwali biitu,
na'bagingi biitu, kiri bashokuluza biitu,
yabo booshi batâli kizi simbaha imaja za-
awe.

Na kundu wâli kizi bahanuula, wanakizi
bategeka,

haliko batanakutwaza.

³⁵ Yabo bashokuluza biitu, bâli tuuziri mu bwami
bwabo,

banakizi vwagarara mu byoshi byo ukaba-
heereza.

Idaho, lyâli ki riiri mwe'nagiira, ne'kihugo
kyabo kyanaba kiyajabusiri.

Kundu kwokwo, batanakutwaza, banakizi yi-
funda mu bitali nga byo.

³⁶ Aaho! Lolaga zeene buno, tukola baja.

Kino kihugo, kundu ukakiheereza bashokuluza
biitu,

kwo bakizi lya ibitumbwe byamwo, ne'bindi
byokulya biija,

haliko buno tukoli kituuziri mwo nga baja.

³⁷ Kundu tuli mu yeza bweneene mu kino kihugo,
haliko abaami be'mahanga bali mu yiji tun-
yaga byo.

Yoho wee! Ikyanya twâli kizi yifunda mu byaha,
lyo ukababiika hi'gulu liitu.

«Buno yabo baami, bagweti bagatukoleesa
nga ngiisi kwo baloziizi, kiri ne'bitugwa biitu.
Tunakoli hanyagiiri bweneene.»

10

Abandu balagaaniana ukusimbaha imaaaja

¹ Ukukulikirana na byoshi ibikatukoleka
kwo, twe Bahisiraheeri tugweti tugaatwa
uluhango lwa'kaminuuzi, tunali mu luyandika
ku karataasi. Na buno, abatwali biitu, kuguma
na'Balaawi, na'bagingi, bagweti bagalubiika
kwa'kamangu.

² Yabo ábalubiika kwa'kamangu, amaziina
gaabo go gaaga: Guvuruneeri Nehemiya, mugala
Hakaliya. Mu bagingi, mwâli Zedekiya, ³ na
Seraya, na Hazariya, na Yeremiya, ⁴ na Pashuuri,
na Hamariya, na Malikiya, ⁵ na Hatushi, na She-
baniya, na Maluki, ⁶ na Harimu, na Meremoti, na
Hobadiya, ⁷ na Danyeri, na Ginetoni, na Baruki,
⁸ na Meshulamu, na Habiya, na Mijamini, ⁹ na
Maziya, na Birigaayi, na Shemaya.

¹⁰ Mu Balaawi, mwâli Yeshuha mugala Haz-
aniya, na Binwi, wa mu mulala gwa Henadadi na
Kadimyeri, ¹¹ kuguma na beene wabo Shebaniya,
na Hodiya, na Kerita, na Pelaya, na Hanani, ¹² na
Mika, na Rehobu, na Hashabya, ¹³ na Zakuri, na
Sherebiya, na Shebaniya, ¹⁴ na Hodiya, na Baani,
na Beninu.

¹⁵ Mu batwali, mwâli Paroshi, na Pahati-
Mohabu, na Helamu, na Zatu, na Baani,

16 na Buni, na Hazigadi, na Bebaayi, 17 na Hadoniya, na Bigivaayi, na Hadini, 18 na Hateeri, na Hezekiya, na Hazuuru, 19 na Hodiya, na Hashumu, na Bezaayi, 20 na Harifi, na Hanatooti, na Nebayi, 21 na Magipyashi, na Meshulamu, na Heziiri, 22 na Meshezabeeri, na Saadoki, na Yaduwa, 23 na Pelatiya, na Hanani, na Hanaya, 24 na Hosheya, na Hananiya, na Hashubu, 25 na Haloheshi, na Piriha, na Shobeki, 26 na Rehumu, na Hashabina, na Maseya, 27 na Ahiya, na Hanani, na Anani, 28 na Maluki, na Harimu, na Baana.

Abandu booshi balagaana

29 Abandi booshi, banabagombera imbere lya Rurema. Mu kati kaabo, mwâli riri abagingi, na'Balaawi, na'balaazi be'nyiivi za'kaaya, na'bimbi, na'bakozi ba mu nyumba ya Rurema, na'bandi booshi. Banagomberwa na bakaabo, na bagala baabo, na banyere baabo, ngiisi ábâli shobwiri ukusobanukirwa. Yabo booshi, bâli mali yihandula ku binyamahanga, mu kusimbaha imaaja za Rurema.

30 Yabo booshi, banagombera abakulu baabo, banabiika indahiro, mu kudeta kwokuno: «Ziryamaaja zo Rurema akatuheereza ku njira yo'mukozi wage Musa, tugakizi zisimbaha. Eema! Tugakizi simbaha amagambo gooshi go Rurema Nahamwitu akatutegeka, nga ngiisi kwo akakyula. Ngiisi úgazihongola, emwe, adaakwe!» 31 Banadeta na kwokuno:

«Kundu ibinyamahanga bitusokaniini, haliko twashiikiza kwo tutagabaheereza banyere

biitu. Na banyere baabo, tutagabagondera bagala biitu.*

³² «Yabo bandu, iri bangakizi tuleetera ingano, kandi iri agandi madandaaza, kunabe luli ku lusiku lwe'Sabaato, kandi iri ku lundi lusiku lukulu, ndaahyo ihiteerwa ku shinda hyo tugakizi bagulira. Na kwakundi, ha nyuma lya ngiisi myaka irinda, tugakizi leka indalo ziitu zitee leeza. Ne'myenda yo beene witu batuhiiti, tunakizi gihotola.†

³³ «Na ku biloziri inyumba ya Rurema, tway-ibiikira ulubaaja, kwo ngiisi mwaka tugakizi tanga ikingorongoro kye'harija kye'garama zina, hi'gulu lye'mikolwa yamwo.‡

³⁴ «Yulwo lushangi, lugakizi koleesibwa mu kugula imikate yo'kutanga imwa Rurema, na'matuulo go'mushyano, na go'kusiriiza lwoshi. Luganakizi shubi gulwa mwa'matuulo go'kukizi tangwa ku lusiku lwe'Sabaato, na ku lusiku lwe'mbaluko yo'mwezi, na ku zindi siku ngulu. Lunagulwe na kwa'gandi matuulo go'kutaluulwa imwa Rurema, na'matuulo go'kukogwa ibyaha. Mu kuheza, yulwo lushangi lugakoleesibwa ku mikolwa yo'kulingaania inyumba ya Rurema witu.

³⁵ «Kuguma na yibyoyi, twe bagingi, kuguma na'Balaawi, kiri na'bandi booshi, keera twagira ikibare, lyo tumenya ikyanya ngiisi ikondo ligakizi leeta ishaali iwa nyumba ya

* **10:31** 10.31 Kulyoka 34.16; Bukengeeze 7.3. † **10:32** 10.32 Kulyoka 23.10-11; Balaawi 25.1-7; Bukengeeze 15.1-2. ‡ **10:33** 10.33 Kulyoka 30.11-16.

Rurema. Yizo shaali, tugakizi zileeta hi'gulu lyo'kuyokya amatuulo ku katanda ka Rurema Nahamwitu, nga kwo'lubaaja ludesiri.

³⁶ «Na kwakundi, ngiisi mwaka, tugakizi twala itomola lye'mimbu yitu, na lye'bitumbwe bye'biti biitu.§

³⁷ «Tugakizi twala ifula ziitu mu nyumba ya Rurema, kiri no'mwana wa mbere we'bitugwa biitu, nga kwo'lubaaja ludesiri. Kuli kudeta kwo tugakizi twala umwana wa mbere mu ishuli ziitu, na mu bibuzi biitu, na mu mbene ziitu, gira abagingi ba Rurema bakizi bikoleesa.*

³⁸ «Yabo bagingi, tugakizi batwalira na ku mushyano gwitu mwija, na ku bitumbwe bitu, na ku divaayi yitu ye'kishogwe, na ku mavuta giitu. Yago matuulo gooshi, tugakizi gendi gabiika mu bisiika ibinanisirwi ku nyumba ya Rurema. Tugakizi heereza Abalaawi ne'kihande ki'kumi ku byo twalonga. Boonyene, bagakizi yiji kikumania ngiisi ho tuli mu kolera.†

³⁹ «Yikyo kihande ki'kumi, ikyanya Abalaawi bagakizi yiji kikumania, bagakizi herekezibwa no'mugingi muguma wa mu mbaga ya Harooni. Yabo Balaawi nabo, bagakizi yabiira ikihande ki'kumi kya byo bakuumania, banagendi kisingula mu bihinda ibiri ku nyumba ya Rurema.‡

§ **10:36** 10.36 Kulyoka 23.19; 34.26; Bukengeeze 26.2. * **10:37** 10.37 Kulyoka 13.2. † **10:38** 10.38 Muharuuro 18.21. ‡ **10:39** 10.39 Muharuuro 18.26.

40 «Abahisiraheeri, kiri na'Balaawi, bagakizi twala amatuulo gaabo go'mushyano, na ge'divaayi ye'kishogwe, na ga'mavuta, binasinguulwe mu mbiikiro íri mu nyumba ya Rurema. Mwomwo, mwe'birugu bya mu nyumba ya Rurema bisingwirwi. Mwo na'bagingi batuuziri, kuguma na'balaazi be'nyiivi, na'bimbi.

«Twehe, irya nyumba ya Rurema witu, tuta-gagijanda.»

11

Abayuda ábakayiji tuula i Yerusaleemu

¹ Ha nyuma, abatwali ba'Bahisiraheeri, bayayiji tuula i Yerusaleemu. Haliko abandi booshi, banakizi kuumania imbaga ikumi-kumi, banazitariise ikibare. Imbaga íyatoowa, inabe ye gagendi tuula mu kaaya kataluule ke'Yerusaleemu. Izindi mbaga mwenda, zinasigalage mu twaya twabo. ² Yabo ábakayemeera ukutuula mu Yerusaleemu, abandi bandu banabagashaanira.

³ Yaha hi'fwo, tugatondobola abatwali be'Buyuda ábakayiji tuula mu Yerusaleemu. (Haliko, hâli riiri abandi Bahisiraheeri, kuguma na'bagingi, na'Balaawi, na'bakozi ba mu nyumba ya Rurema, ne'mbaga za'bakozi ba mwami Sulumaani. Boohe, bakatuula mu twaya twabo, ngiisi muguma mwi'tongo lyage.)

⁴ Mu bakayiji tuula mu Yerusaleemu, mwâli riiri Abayuda na beene Binyamiini. Mu Bayuda mwâli riiri Hataya mugala Huziya, mwijukulu

Zakariya. Uyo Zakariya naye âli mugala Hamariya, mwijukulu Shefatiya. Uyo Shefatiya naye âli mugala Mahalaleeri, mwijukulu Pereesi. ⁵ Mwâli na Maseya mugala Baruki, mwijukulu Koli-Hoze. Uyo Koli-Hoze naye, âli mugala Hazaya, mwijukulu Hadaya. Uyo Hadaya naye âli mugala Yoyaribu, mwijukulu Zakariya. Uyo Zakariya naye, âli mugala Mushiilo. ⁶ Yabo booshi ba mwi'kondo lya Pereesi, bâli bandu magana gana na makumi galindatu na munaana.

⁷ Mu beene Binyamiini mwâli riiri Saalu mugala Meshulamu, mwijukulu Yowedi. Uyo Yowedi naye, âli mugala Pedaya, mwijukulu Kolaya. Uyo Kolaya naye, âli mugala Maseya, mwijukulu Hityeri. Uyo Hityeri naye, âli mugala Yeshaya. ⁸ Mwâli riiri na Gabaayi, bo na Salayi. Yabo beene Binyamiini booshi, bâli bandu magana galimwenda na makumi gabiri na munaana. ⁹ Yuheeri mugala Zikiri, ye wâli kizi tanduula yikyo kiso, anâli kizi tabaalwa na Yuda mugala Hasenwa.

¹⁰ Mu bagingi mwâli riiri Yedaya mugala Yoyaribu, kuguma na Yakiini, ¹¹ na Seraya mugala Hirikiya. Uyo Hirikiya naye, âli mugala Meshulamu, mwijukulu Saadoki. Uyo Saadoki naye, âli mugala Merayoti, mwijukulu Ahituubu. Uyo Ahituubu naye, âli mwimangizi we'mikolwa ya mu nyumba ya Rurema. ¹² Mwâli riiri na beene wabo bo bâli kizi tabaalanwa, bandu magana galimunaana na makumi gabiri na babiri. Mwâli riiri na Hadaya mugala Yerohaamu, mwijukulu Pelaliya. Uyo Pelaliya naye, âli mugala Hamuzi, mwijukulu Zakariya. Uyo Zakariya

naye, âli mugala Pashuuri, mwijukulu Malikiya. ¹³ Bâli riiri kuguma na beene wabo, ngiisi muguma âli mukulu we'mbaga yage. Kwokwo, bâli magana gabiri na makumi gana na babiri. Hâli riiri na Hamashisayi mugala Hazareeri, mwijukulu Hazaayi. Uyo Hazaayi naye, âli mugala Meshiremooti, mwijukulu Himeeri. ¹⁴ Na beene wabo âbâli bikalage, bâli riiri igana na makumi gabiri na munaana. Umwimangizi wabo, âli Zabudyeri mugala Hagedolimu.

¹⁵ Mu Balaawi mwali riiri Shemaya mugala Hashubu, mwijukulu Hazirikamu. Uyo Hazirikamu naye, âli mugala Hashabya, mwijukulu Buni. ¹⁶ Mwâli na Shabetayi bo na Yozabadi, abakulu ba'Balaawi âbâli yimangiiri umukolwa gwe'mbuga ye'nyumba ya Rurema. ¹⁷ Mwâli na Matania mugala Mika, mwijukulu Zabeedi. Uyo Zabeedi naye, âli mugala Hasafu, umwimangizi wo'kuteera inyimbo zo'bwivuge ku kyanya kya'mahuuno. Âli kizi tabaalwa na mwene wabo wa'Bakubukya, kuguma na Habuda mugala Shamuwa, mwijukulu Galaali wi'kondo lya Yedutuni. ¹⁸ Yabo Balaawi âbâli tuuziri mu kaaya kataluule ke'Yerusaleemu, umuharuuro gwabo, bâli magana gabiri na makumi galimunaana na bana.

¹⁹ Mu balaazi be'miryango ye'Yerusaleemu, mwâli riiri: Hakubu bo na Talimooni, na'bandi beene wabo, abashosi igana na makumi galinda na babiri.

²⁰ Abandi Bahisiraheeri, kuguma na'bagingi, na'Balaawi, boohe, banatuula mu tundi twaya twa mu Buyuda, ngiisi muguma mwi'tongo

lye'mwabo. ²¹ Abakozi ba mu nyumba ya Rurema, bâli tuuziri mu Yerusaleemu, mu mbande ze'Hofeeri. Bâli yimangiirwi na Ziha, kuguma na Gishipa.

²² Abalaawi be'Yerusaleemu, bâli yimangiirwi na Hushi mugala Baani, mwijukulu Hashabya. Uyo Hashabya naye, âli mugala Matania, mwijukulu Mika. Uyo Hushi, âli muguma wa mwi'kondo lya Hasafu. No'yo Hasafu, âli kizi rongoora inyimbo mu nyumba ya Rurema.

²³ Yabo bimbi, bâli yimangiirwi na mwami, anali ye wâli kizi babiika mu mukolwa gwabo gwa ngiisi lusiku. ²⁴ Mwâli riiri na Petahya mugala Meshezabeeri, wa mwi'kondo lya Zeera, mwene Yuda. Ye wâli kizi genda i bwami kwi'ziina lya'Bahisiraheeri booshi.

Abayuda âbâli tuuziri mu tundi twaya

²⁵ Hano hi'fwo, hayandisirwi utwaya, kuguma ne'mbingiro, za'Bayuda bâli tuuziri mwo. Baguma baabo, bâli tuuziri mu kaaya ke'Kiryati-Hariba, na mu tundi twaya twako. Abandi, bâli tuuziri mu ke'Dibooni, na mu tundi twaya twako. Abandi bâli tuuziri mu ke'Yekabizeeri, na mu tundi twaya twako. ²⁶ Abandi, bâli tuuziri mu ke'Yeshuha, na mu ke'Molada, na mu ke'Beeti-Pereeti, ²⁷ na mu ke'Hazaari-Shwali, na mu ke'Beeri-Sheba, na mu tundi twaya twatwo. ²⁸ Abandi, bâli tuuziri mu ke'Zikilaagi, na mu ke'Mekona, na mu tundi twaya twatwo. ²⁹ Abandi, bâli tuuziri mu ke'Heni-Rimooni, na mu ke'Zooru, na mu ke'Yarimuti, ³⁰ na mu ke'Zanwa, na mu ke'Hadulaamu, kuguma

no'tundi twaya twatwo. Abandi, bâli tuuziri mu ke'Lakishi, na mu mbingiro zaako, na mu ke'Hazeeka, na mu tundi twaya twako. Yabo booshi, bâli yubasiri mu kati ke'Beeri-Sheba, uluhande lwe'kisaka, halinde mu ndekeera ye'Hinoomu, uluhande lwe'mbembe.

³¹ Abandu bo'mulala gwa Binyamiini, boohe, bâli tuuziri mu kaaya ke'Geba, na mu ke'Mikimasi, na mu ke'Haya, na mu ke'Beteeri, na mu tundi twaya twatwo. ³² Abandi bâli tuuziri mu ke'Hanatooti, na mu ke'Noobu, na mu ke'Hananiya, ³³ na mu ke'Hazoori, na mu ke'Rama, na mu ke'Gitayimu, ³⁴ na mu ke'Hadidi, na mu ke'Zebohimu, na mu ke'Nebalati, ³⁵ na mu ke'Loodi, na mu ke'Hono. Yahoo i Hono, yâli riiri ndeegu ya'banaluganda. ³⁶ Mu Balaawi be'Buyuda, baguma baabo, banagendi tuula mu beene Binyamiini.

12

Umuharuuro gwa'bagingi, kuguma na'Balaawi ábakataaha

¹ Hâli riiri abagingi, na'Balaawi ábakataaha kuguma na Zurubaberi mugala Shalityeri, no'mugingi mukulu Yeshuha. Amaziina gaabo go gaaga: Hâli Seraya, na Yerehiya, na Hizira, ² na Hamariya, na Maluki, na Hatushi, ³ na Sekaniya, na Rehumu, na Meremoti, ⁴ na Hido, na Ginetohi, na Habiya, ⁵ na Mijamini, na Madiya, na Biriga, ⁶ na Shemaya, na Yoyaribu, na Yedaya, ⁷ na Saalu, na Hamoki, na Hirikiya, na Yedaya. Ku kyanya kyo'yo Yeshuha, yabo bo bâli bimangizi, kuguma na beene wabo.

⁸ Mu Balaawi, mwâli riiri Yeshuha, na Binwi, na Kadimyeri, na Sherebiya, na Yuda, na Matania. Uyo Matania, kuguma na beene wabo, bo bâli kizi yimbiisa inyimbo zo'bwivuge. ⁹ Umulaawi Bakubukya, no'Mulaawi Huuno, banakizi yimanga hoofi lyabo, iri banalolana.

Ikibusi kyo'mugingi mukulu Yeshuha

¹⁰ Uyo Yeshuha akabuta Yoyakimu. Yoyakimu naye, anabuta Heryashibu. Uyo Heryashibu naye, anabuta Yoyada. ¹¹ Yoyada naye, anabuta Yonataani. Uyo Yonataani naye, anabuta Yaduwa.

Abimangizi bi'kondo lya'bagingi

¹² Ikyanya Yoyakimu âli mugingi mukulu, yaba bagingi bo bâli yimangiiri imbaga zaabo: Meraya, wa mu mbaga ya Seraya, na Hananiya, wa mu mbaga ya Yeremiya, ¹³ na Meshulamu, wa mu mbaga ya Hizira, na Yohanani, wa mu mbaga ya Hamariya, ¹⁴ na Yonataani, wa mu mbaga ya Maluki, na Yusefu, wa mu mbaga ya Shebaniya, ¹⁵ na Hadina, wa mu mbaga ya Harimu, na Herikayi, wa mu mbaga ya Merayoti, ¹⁶ na Zakariya wa mu mbaga ya Hido, na Meshulamu, wa mu mbaga ya Ginetoni, ¹⁷ na Zikiri, wa mu mbaga ya Habiya, na Piritayi, wa mu mbaga ya Minyamini, na Mohadiya, ¹⁸ na Shamuwa, wa mu mbaga ya Biriga, na Yonataani, wa mu mbaga ya Shemaya, ¹⁹ na Matenayi, wa mu mbaga ya Yoyaribu, na Hushi, wa mu mbaga ya Yedaya, ²⁰ na Kalayi, wa mu mbaga ya Salayi, na Hebeeri, wa mu mbaga ya Hamoki,

21 na Hashabya, wa mu mbaga ya Hirikiya, na Netaneeri, wa mu mbaga ya Yedaya.

Imbaga za'bagingi, ne'za'Balaawi

22 Ikyanya Dariyo âli riiri mwami we'Perisiya, bakayandika amaziina ga'bimangizi ba'Balaawi, na ga'ba'bagingi. Yukwo kuyandikwa, kukakulikirana ne'kyanya kya'bagingi bakulu Heryashibu na Yehoyada, na Yohanani, na Yaduwa.

23 Beene Laawi, amaziina ga'bimangizi baabo, gakayandikwa mu kitaabo kya íbikakoleka. Yago maziina, ganahisa ku kyanya kya Yohanani, mwijukulu Heryashibu.

Ubwitonde bwe'mikolwa mu nyumba ya Rurema

24 Yabo bimangizi ba'Balaawi, amaziina gaabo, go gaaga: Hashabya, na Sherebiya, na Yeshuha mugala Kadimyeri, kuguma na beene wabo. Ikyanya bâli kizi yivuga Rurema, no'kumútangira kongwa mu nyimbo, bâli kizi lolana na'baabo Balaawi. Kwokwo, abe'luhande luguma banatee teera ulwimbo, na'baabo banaluyangirire. Kwokwo, kwo Dahudi, umukozi wa Rurema akabakomeezeza.

25 Abalaazi be'miryango, hâli Matania, na Bakubukya, na Hobadiya, na Meshulamu, na Talimooni, na Hakubu. Umukolwa gwabo, gwâli gwa kukizi langa ibihinda bye'nyumba ya Rurema.

26 Yabo booshi, bâli kizi kola ku kyanya kya Yoyakimu mugala Yeshuha, mwijukulu Yozadaki, na mu siku za guvuruneeri Nehemiya,

kuguma no'mugingi Hizira, umunabumenyi ku bye'maaja.

Nehemiya agira ulusiku lukulu lwo'kushambaalira uluzitiro

²⁷ Lulya luzitiro lwa'kaaya ke'Yerusaleemu, ikyanya lukayuta, banalooza ukulutaluula imwa Rurema. Kwokwo, banakuumania Abalaawi booshi ukulyoka ho batuuziri, gira bayiji lushambaalira, mu kuyimba inyimbo zo'bwivuge. Bâli gweti bagaalasa isembaale ízilongiiri, ne'nzeeze, ne'binubi.

²⁸ Kwokwo, banakuumania abimbi, ukulyoka mu twaya útwâli zungulusiri i Yerusaleemu, nge'Netofa, ²⁹ ne'Beeti-Girigaali, na mu mbande ze'Geba, na ye'Hazimaweti. ³⁰ Yabo bagingi na'Balaawi, ikyanya bakaba keera bayiyeruusa, banabwira abandu kwo nabo bayiyeruuse. Babuli yeruusa uluzitiro lwa'kaaya, kiri ne'miryango yalwo.

³¹ Ha nyuma, nanabwira abimangizi booshi be'Buyuda kwo bashonere ku luzitiro. Nanalingikania ibiso bibiri bya'bimbi, gira batange kongwa. Ikiso kya mbere, kyanalushonera kwo, kyanagenderanwa i luhande lwe'lulyo, lwe'wa mulyango gwi'Sukiro. ³² Yabo bimbi, Hoshaya ye kabashalagira, kuguma ne'kimaanye kiguma kya'bimangizi ba'Buyuda. ³³ Hanakulikira Hazariya, na Hizira, na Meshulamu, ³⁴ na Yuda, na Binyamiini, na Shemaya, na Yeremiya.

³⁵ Ha nyuma, hanakulikira abagingi ábâli fumbiiti ibibuga, nga Zakariya mugala

Yonataani, mwijukulu Shemaya. Uyo Shemaya naye, âli mugala Matania, mwijukulu Mikaaya. Uyo Mikaaya naye, âli mugala Zakuri, mwijukulu Hasafu. ³⁶ Uyo Zakariya âli kulikiirwi na beene wabo, Shemaya, na Hazareeri, na Malalayi, na Gilalaayi, na Maayi, na Netaneeri, na Yuda, na Hanani. Ngiisi muguma wabo, âli fumbiti ibikolanwa byo'kuyimbiisa. Bakabiikwa, nga kwo Dahudi, umukozi wa Rurema, akakyula. Hizira, ulya umunabwenge ku bye'maaja, ye wâli basholiiri.

³⁷ Ikyanya bakahika ha mulyango gwe'wa Shyoko, banayami zamuuka ku lwingo lwo'kuyingira mu Kaaya ka Dahudi. Banashubi zamuuka, banalenga ha kajumiro ka Dahudi, banagenderera halinde ha mulyango gwa'Miiji, isheere ye'Yerusaleemu.

³⁸ Ikiso kya kabiri kya'bimbi, kyanagenda uluhande lwe'lumoshu. Nanakishalagira ku luzitiro lwa'kaaya, ndi ne'kindi kikembere kya'bandu. Twanalenga hoofi no'lwingo lwe'Fuuru, halinde twanahika ho'luzitiro luyajabusiri. ³⁹ Twanalenga hi'gulu lyo'Lwivi lwa Hifurahimu, no'lwa Yeshana, no'lwe'Fwi. Iri tukaba keera twamala ulwingo lwa Hananeeri, no'lwa ha kati, twanatambuka Umulyango gwe'Bibuzi. Ne'ri tukahika ha mulyango gwa'Balaliizi, twanayimanga.

⁴⁰ Ha nyuma, yiby biso bibiri bya'bimbi, byanayimanga ha nyumba ya Rurema. Naani nanayimanga tuli kuguma na'bimangizi âbâli mberekeziizi. ⁴¹ Umugingi Heryakimu, analasa ikibuga, kuguma na Maseya, na Minyamini,

na Mikaaya, na Heryonaayi, na Zakariya, na Hananiya. ⁴² Yabo, bâli kulikiirwi na Maseya, na Shemaya, na Heryazaari, na Hushi, na Yohanani, na Malikiya, na Helamu, na Hezeeri. Yabo bimbi, bâli kizi rongoorwa na Hizirahiya.

⁴³ Yulwo lusiku, abandu banashambaala bweneene, banatanga amatuulo katundu go'kusiriiza. Mukuba, Rurema akabayijuzwa mwo'bushambaale ngana-ngana. Kiri na'bakazi, na'baana, nabo banashambaala. Bâli gwati bagabanda akabuuli ku bushambaale, awi yiyi yiyi. Haaho, kiri na'bandu âbâli riiri hala ne'Yerusaleemu, nabo banabayuvwa.

Ikitalo kye'mimbu ikishungisirwi ku bagingi na'Balaawi

⁴⁴ Ku lwolwo lusiku, banabiika abashosi, gira bakizi langa ibisiika byo'kubiika mwe'bitalo, ni'tomola lye'mimbu, kuguma ne'kihande ki'kumi kya ibyayimbulwa. Yibyo bitalo bye'mimbu, yabo bashosi bâli kizi bikuumania, binahaabwe abagingi, na'Balaawi, nga kwo'lubaaja ludesiri. Ne'kyanya bâli kizi gendi bikuumania, abandu booshi be'Buyuda, bâli kizi shambaalira imikolwa yabo. ⁴⁵ Mukuba, bâli kizi kolera Rurema wabo, umukolwa gwo'kuyeruusa abandu baage, nga kwo mwami Dahudi akababwira, kiri na mugala wage wa Sulumaani. Abimbi nabo, banakizi kola, kuguma na'balaazi be'nyiivi.

⁴⁶ Ukulyokera ku kyanya kya mwami Dahudi, na ku kya Hasafu, hâli kizi ba ikirongoozi kye'nyimbo, gira abandu balongage ukukizi

huuza Rurema, iri banamútangira kongwa.
⁴⁷ Kwokwo, ku kyanya kya Zurubaberi na Nehemiya, Abahisiraheeri booshi bâli kizi heereza abimbi, na'balaazi be'nyiiwi, amatuulo ágakwiriiri. Bâli kizi tanga kwakundi amatuulo ágakataluulwa imwa'Balaawi. Yabo Balaawi, nabo banakizi tanga ikitalo íkikwiriiri imwa'bagingi be'mbaga ya Harooni.

13

Nehemiya ahindula ibindu

¹ Mu lwolwo lusiku, ikyanya bakasomera abandu ikitaabo kya Musa, banagwana áhadesiri kwokuno: «Abahamooni, na'Bamohabu, batâye yingire mu muhumaanano gwa'bandu ba Rurema.*»

² Mukuba, yaho keera, batakayegereza Abahisiraheeri mbu babaheereze umukate, kandi iri amiiji. Halikago, bakakoleesa umunamaleere Balaamu, mbu agendi badaaka. Kundu kwokwo, yiryo idaaki, Rurema witu analihindula bube bugashaane.

³ Balya Bahisiraheeri, iri bakayuvwa kwokwo, banayami yimula ibinyamahanga byoshi mu muhumaanano gwabo.

Nehemiya ahindula agandi magambo

⁴ Umugingi Heryashibu âli mali biikwa, kwo ayimangire ibihinda bye'nyumba ya Rurema. Na bwo bâli komeriinwi na Tobiya, ⁵ anamúheereza ikisiika kiguma khamu. Haliko yikyo kisiika, kyo kyâli kihinda kyo'kusingulira mwe'mimbu

* **13:1** 13.1-2 Bukengeeze 23.3-5.

iyatangwa imwa Rurema, kiri no'mubadu, ne'birugu bye'yo nyumba, ne'kihande ki'kumi kye'ngano, na kye'divaayi ye'kishogwe, ne'kya'mavuta. Mukuba, yibyoyoshi, byâli talwirwi imwa'Balaawi, ne'mwa bimbi, ne'mwa balaazi be'nyiivi. Kiri ne'bitalo bye'mwa'bagingi mwo byâli singuliirwi.

⁶ Ikyanya Heryashibu akagira kwokwo, ndâli ki riiri i Yerusaleemu. Mukuba, ikyanya mwami Serikisi we'Babeeri akahisa imyaka makumi gashatu ni'biri atwaziri, nâli geeziri imwage. Ha nyuma, mwami anambanguula ⁷ kwo ngalukire i Yerusaleemu. Ne'ri n'gahika, nanayuwwa ngiisi kwo Heryashibu akagira, mu kuhandiisa Tobiya ikisiika mu lubuga lwe'nyumba ya Rurema.

⁸ Lyeryo, nanayami shavura. Biryabindu byoshi bya Tobiya, nanayami bilasha imbuga. ⁹ Nanakyula kwo yibyobisiika biyeruusibwe. Ha nyuma, nanashubi galulira mwo biryabirugu bye'nyumba ya Rurema, kuguma na'matuulo go'mushyano, no'mubadu.

¹⁰ Na kwakundi, nanayiji menya kwa'Balaawi batakiri mu longabyâli bakwaniini. Kyo kikatuma yabo Balaawi, kuguma na'bimbi, bâli mali galukira mu ndalo zaabo.

¹¹ Yabo bimangizi, nanabakanukira kwokuno: «Makagi gano! Si inyumba ya Rurema yalekeererwa!» Ha nyuma, yabo Balaawi, na'bimbi, nanabakuumania, nanabagalulira mu mikolwa yabo.

¹² Lyeryo, Abayuda banashubi tondeera ukuleeta ikihande ki'kumi kye'ngano, ne'kyedivaayi, ne'kya'mavuta, banakizi

bisingula mu bisiika íbikataluulwa mu nyumba ya Rurema. ¹³ Yibyo bisiika, mu kukizi bitanduula, nanabiika umugingi Sheremiya, no'mwandisi Saadoki, no'Mulaawi Pedaya. Nanabiika na Hanani mugala Zakuri, mwijukulu Matania, kwo akizi batabaala. Yabo booshi, bakabiikwa, gira bakizi gabulira beene wabo amatuulo. Mukuba, booshi, bâli riiri bemeera.

¹⁴ «E Rurema wani, bwo nagira kwokwo, ungengeere, maashi! Utayibagire ngiisi kwo nâli kizi kukolera mu kati ko'rukundo, kiri na mu nyumba yawe.»

¹⁵ Ku kyekeyo kyanya mu Buyuda, nanabona kwa'bashosi bagweti bagakanda imihuli ye'mizabibu ku lusiku lwe'Sabaato. Abandi banakizi seeha ingano, ne'divaayi, ne'mizabibu, ne'bindi bindu bingi-bingi. Biryà byoshi, banakizi biheesa bapunda, banakizi bitwala i Yerusaleemu, kundu lwâli riiri ulusiku lwe'Sabaato. Kwokwo, nanabakengula kwo batakizi ki guliisa ibindu byabo ku yulwo lusiku.

¹⁶ Mu kaaya ke'Yerusaleemu, mwâli tuuziri abashosi ábâli shaaziri mu kaaya ke'Tiirò. Yabo bandu bâli gweti bagaleeta ifwi, no'bundi budandaza bwa kwingi-kwingi, banakizi yiji bigulikiza abatuulaga be'Yerusaleemu na'be'Buyuda, kundu kwâli riiri ku lusiku lwe'Sabaato.

¹⁷ Kyanatuma ngakanukira abatwali be'Buyuda, ti: «Makagi gano? Si mugweti mugagayiriza ulusiku lwe'Sabaato!

¹⁸ Bashokuluza biinyu, kwokwo kwo bâli kizi gira mu kano kaaya kiitu. Kyanatuma Rurema witu agatuletera yubwo buhanya. Aahago! Si

niinyu buno, mugweti mugagayiriza Isabaato. Si mugweti mugayushuula uburaakari bwa Rurema ku Bahisiraheeri.»

¹⁹ Ku yukwo, nanakyula kwe'nyiivi ze'Yerusaleemu zikizi hamikwa ku kyanya kye'hihuuna-huuna, Isabaato itazi tondeera. Itanayigulwe Isabaato itazi mala. Nanabiika abakozi baani ha miryango, gira bakizi hangirira abadandaza, batayifunde mu Yerusaleemu ku lusiku lwe'Sabaato.

²⁰ Yabo badandaza, banagira mbu balaale inyuma lya'kaaya bushigi buguma, kandi iri mashigi gabiri. ²¹ Nanabakengula, ti: «Kituma kiki mwamalira Isabaato inyuma lya'kaaya? Emwe! Iri mwashubira, ngamushwekeesa.» Ukulyokera yulwo lusiku, batanaki shubi yija ku lusiku lwe'Sabaato.

²² Haaho, nanabwira Abalaawi kwo batee yiyeruusa, babuli gendi langa imiryango ya'kaaya, gira ulusiku lwe'Sabaato lukizi simbahwa.

«E Rurema wani, bwo nâli kizi gira kwokwo, ungengeere, maashi! Ungejeerere, ukukulikirana no'rukundo lwawe.»

Abayuda bagendi yanga ibinyamahanga

²³ Ku yikyo kyanya, nanabona kwa'bashosi ba'Bayahudi bagweti bagayanga abakazi be'Hashidoodi, na'be'Hamooni, na'be'Mohabu. ²⁴ Mu baana baabo, baguma banakizi deta indeto ye'Hashidoodi, kandi iri ya'gandi mahanga. Batanâli ki yiji ukudeta indeto yabo ye'kiheburaniya.

²⁵ Kyanatuma ngabakanukira, nanakizi badaaka. Baguma baabo, n'gabahimbula. Nanabakuula kiri no'mushaku. Ha nyuma, nanababikiisa indahiro kwi'ziina lya Rurema, ti: «Mutakizi ki leka ibinyamahanga bikizi yanga abanyere biinyu. Mutanakizi ki leka bagala biinyu bayange abanyere baabo.»

²⁶ Nanashubi babwira, kwokuno: «Ulya Sulumaani, mwami wa'Bahisiraheeri, ikyanya akayanga mwene yaba bakazi, ka kutali kwo kukatuma agayifunda mu byaha? Mu baami booshi be'mahanga, ndaaye mwami úkaba nga ye. Rurema áli múkuuziri bweneene, anamútoola kwo abe mwami we'kihugo kyoshi kya'Bahisiraheeri. Kundu kwokwo, yabo bakazi be'mahanga bo bakamúyingiza mu byaha.

²⁷ «Aahago! Kituma kiki mwagira ibala mwene yiri? Si mu kuyanga abakazi be'kipagaani, lyo mugweti mugagayiriza Rurema bweneene! Mutanakiri bemeera imwage.»

²⁸ Muguma mu bagala Yehoyada, mwijukulu umugingi mukulu Heryashibu, akagonda munyere Sanibalati, Umuhoronayimu, kyanatuma ngayami múyimula mu kaaya.

²⁹ «E Rurema wani, utayibagire ngiisi kwo bayulubaza umukolwa gwo'bugingi. Kiri ne'kihango kyo ukanywana na'bagingi na'Balaawi, nakyo bakiyulubaziizi.»

³⁰ Haaho, nanayeruusa abandu booshi. Ne'bye'kipagaani, banabijanda. Ha nyuma, nanashubi hanguula abagingi, kuguma na'Balaawi, kwo bashubi kizi kola, ngiisi muguma mu mukolwa gwage. ³¹ Nanababwira

ngiisi kwo baganakizi leeta ishaali iwa katanda ku kyanya ikishungisirwi. Bakizi kuumania ni'tomola lye'mimbu. E Rurema wani, ungengeere maashi! Ndonge ukukizi gashaanirwa.

**Ibibiriya: Igambo Iya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru
Fuliiru: Ibibiriya: Igambo Iya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru (Bible)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Fuliiru

Contributor: SIL International (in Africa)

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Feb 2023 from source files
dated 29 Jan 2022

871cddeb-c358-58e1-a46a-1b6006a51f3b